

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОТРИМАННЯ ДОЗВОЛУ ДЛЯ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З НЕЮ ГРОМАДСЬКОСТІ

Повне та скорочене найменування суб'єкта господарювання

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «УКРНАФТА» (АТ «УКРНАФТА»)

Ідентифікаційний код юридичної особи в ЄДРПОУ: 00135390

Місцезнаходження суб'єкта господарювання: 04053, м. Київ, провулок Несторівській, будинок 3-5.

Контактний номер телефону: (044) 506 11 99, Адреса електронної пошти суб'єкта господарювання: office@ukrnafta.com

Місцезнаходження об'єкта/промислового майданчика: 19950, Черкаська обл., Золотоніський р-н, с. Іркліїв, вул. Київська, буд. 70.

Відомості про наявність висновку з оцінки впливу на довкілля, в якому визначено допустимість провадження планованої діяльності, яка згідно з вимогами Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» підлягає оцінці впливу на довкілля: згідно ЗУ «Про оцінку впливу на довкілля» підприємство підпадає під вимоги Закону «Про оцінку впливу на довкілля», однак підприємство діюче та введено в експлуатацію з 2002 р., тому процедури з оцінки впливу не проходили.

Перелік та загальний опис виробництв, виробничих процесів, технологічного устаткування об'єкта

На автозаправній станції (АЗС №23/005) здійснюється прийом, зберігання і відпуск пального для автотранспорту, а саме: бензину, дизельного пального, скрапленого вуглеводневого газу (СВГ). Планований річний обсяг реалізації пального становить: бензину – 2000 м³, дизельного пального – 1500 м³, СВГ – 800 м³. Зберігання РМП здійснюється у підземних резервуарах: 4 од. ємністю 25 м³ кожний, зберігання СВГ у наземному резервуарі 1 од. ємністю 10 м³. Відпуск РМП здійснюється через ПРК - 4 од.; СВГ через ПРК - 1 од. В якості резервного джерела електропостачання передбачений дизельний генератор.

Відомості щодо виду та обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами

У відомостях щодо виду та обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами наводяться дані, які отримані в результаті проведення інвентаризації викидів забруднюючих речовин на об'єкті.

Таблиці 6.1, 6.4, 6.7, 6.8 Додатка 6 до Інструкції про вимоги до оформлення документів, в яких обґрунтовуються обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами наведено далі.

Таблиця 6.1. Відомості щодо виду та обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами

Порядковий номер	Забруднююча речовина		Фактичний обсяг викидів, т/рік	Потенційний обсяг викидів, т/рік	Порогові значення потенційних викидів для взяття на державний облік, т/рік
	Код	Найменування			
1	2	3	4	5	6
1	03000	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (мікрочастинки та волокна), у т.ч.:	0,000550	0,000550	3,0
		<i>Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом</i>	<i>0,000550</i>	<i>0,000550</i>	
2	04001	Оксиди азоту (у перерахунку на діоксид азоту [NO+NO ₂])	0,00648	0,00648	1,0
3	04002	Азоту (I) оксид [N ₂ O]	0,0001	0,0001	0,1
4	05001	Сірки діоксид	0,0000400	0,0000400	1,5
5	06000	Оксид вуглецю	0,00167	0,00167	1,5
6	07000	Вуглецю діоксид	1,585	1,585	500
7	11000	Неметанові леткі органічні сполуки (НМЛОС), в т.ч.:	1,189	1,189	1,5
		<i>Вуглеводні насичені C12-C19(розчинник РПК-26511 та ін.) у перерахунку на сумарний органічний вуглець</i>	<i>0,0465</i>	<i>0,0465</i>	
		<i>Бензин (нафтовий, малосірчистий - у перерахунку на вуглець)</i>	<i>0,728</i>	<i>0,728</i>	
		<i>Бутан</i>	<i>0,249</i>	<i>0,249</i>	
		<i>Пропан</i>	<i>0,165</i>	<i>0,165</i>	
8	12000	Метан	0,0000400	0,0000400	10,0
Усього для об'єкта/ промислового майданчика			2,783	2,783	-
Перелік найбільш поширених забруднюючих речовин					
1	2	3	4	5	6
1	03000	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (мікрочастинки та волокна), у т.ч.:	0,000550	0,000550	3,0
		<i>Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом</i>	<i>0,000550</i>	<i>0,000550</i>	
2	04001	Оксиди азоту (у перерахунку на діоксид азоту [NO+NO ₂])	0,00648	0,00648	1,0
3	05001	Сірки діоксид	0,0000400	0,0000400	1,5
4	06000	Оксид вуглецю	0,00167	0,00167	1,5
Усього			0,00874	0,00874	-
Перелік небезпечних забруднюючих речовин					
1	2	3	4	5	6
1	11000	Неметанові леткі органічні сполуки (НМЛОС), в т.ч.:	1,189	1,189	1,5
		<i>Вуглеводні насичені C12-C19(розчинник РПК-26511 та ін.) у перерахунку на сумарний органічний вуглець</i>	<i>0,0465</i>	<i>0,0465</i>	
		<i>Бензин (нафтовий, малосірчистий - у перерахунку на вуглець)</i>	<i>0,728</i>	<i>0,728</i>	
		<i>Бутан</i>	<i>0,249</i>	<i>0,249</i>	
		<i>Пропан</i>	<i>0,165</i>	<i>0,165</i>	
Усього			1,189	1,189	-

Перелік інших забруднюючих речовин, які викидаються в атмосферне повітря стаціонарними джерелами об'єкта/промислового майданчика					
1	2	3	4	5	6
1	12000	Метан	0,0000400	0,0000400	10,0
Усього			0,0000400	0,0000400	-
Перелік забруднюючі речовини, для яких не встановлені гігієнічні регламенти допустимого вмісту хімічних і біологічних речовин в атмосферному повітрі населених міст					
1	2	3	4	5	6
1	04002	Азоту (1) оксид [N ₂ O]	0,0001	0,0001	0,1
2	07000	Вуглецю діоксид	1,585	1,585	500
Усього			1,585	1,585	-

По валовим викидам забруднюючих речовин не має перевищення величин, зазначених в Переліку забруднюючих речовин та порогових значень потенційних викидів, за якими здійснюється державний облік.

Таблиця 6.4. Характеристика установок очистки газів

Номер джерела викиду	Найменування ГОУ	Забруднюючі речовини, за якими проводиться газоочистка			Ступень очищення	Назва та тип установки очистки газу	На вході в ГОУ			На виході з ГОУ			Ступінь очищення газу, %
		CAS № / CAS	код	найменування			об'ємна витрата газопилового потоку, м ³ /с	масова концентрація, мг/м ³	масова витрата, г/с	об'ємна витрата газопилового потоку, м ³ /с	масова концентрація, мг/м ³	масова витрата, г/с	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Устаткування очистки газів відсутні, тому таблиця 6.4 не заповнюється.

Таблиця 6.7. Дані щодо потенційних обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами від об'єкта / промислового майданчика

Забруднююча речовина		Потенційний викид забруднюючої речовини, тонн, з трьома десятковими знаками
код	найменування	
1	2	3
03000	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (мікрочастинки та волокна)	0,001
04001	Оксиди азоту (у перерахунку на діоксид азоту [NO+NO ₂])	0,007
04002	Азоту (1) оксид [N ₂ O]	0,000
05001	Сірки діоксид	0,000
06000	Оксид вуглецю	0,002
07000	Вуглецю діоксид	1,585
11000	Неметанові леткі органічні сполуки (НМЛОС)	1,189
12000	Метан	0,000
00000	Усього для об'єкта / промислового майданчика	2,784

Таблиця 6.8. Дані щодо потенційних обсягів викидів забруднюючих речовин від виробничих і технологічних процесів, технологічного устаткування (установок)
 Найменування виробничого та технологічного процесу, технологічного устаткування (установки)

Автозаправні станції номер SNAP *050503*
Розподіл нафтопродуктів код *1.B.2.a.v*

Забруднююча речовина		Потенційний викид забруднюючої речовини, тонн, з трьома десятковими знаками
код	найменування	
1	2	3
11000	Неметанові леткі органічні сполуки (НМЛЮС)	1,189
00000	Усього за виробничим та технологічним процесом, технологічним устаткуванням (установкою)	1,189

Стаціонарні двигуни номер SNAP *020304*
Мале горіння код *1.A.4.a.i*

Забруднююча речовина		Потенційний викид забруднюючої речовини, тонн, з трьома десятковими знаками
код	найменування	
1	2	3
06000	Оксид вуглецю	0,002
04001	Оксиди азоту (у перерахунку на діоксид азоту [NO+NO ₂])	0,007
11000	Неметанові леткі органічні сполуки (НМЛЮС)	0,000
12000	Метан	0,000
07000	Вуглецю діоксид	1,585
04002	Азоту (1) оксид [N ₂ O]	0,000
05001	Сірки діоксид	0,000
03000	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (мікрочастинки та волокна)	0,001
00000	Усього за виробничим та технологічним процесом, технологічним устаткуванням (установкою)	2,539

Заходи щодо впровадження найкращих існуючих технологій виробництва (що виконані або/та які потребують виконання):

Підприємство належить до об'єкту III групи, тому інформацію про заходи щодо впровадження найкращих існуючих технологій виробництва не наводиться.

Перелік заходів щодо скорочення викидів забруднюючих речовин (що виконані або/та які потребують виконання):

Перевищення граничнодопустимих викидів відповідно до законодавства відсутні, тому заходи не передбачені.

Дотримання виконання природоохоронних заходів щодо скорочення викидів:

Перевищення граничнодопустимих викидів відповідно до законодавства відсутні, тому заходи щодо скорочення викидів не передбачені.

Відповідність пропозицій щодо дозволених обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами законодавству (висновки за результатами порівняльної характеристики фактичних обсягів викидів із затвердженими нормативами гранично допустимих викидів та розрахунків розсіювання):

Порівняльна характеристика розрахунків розсіювання:

Рівень забруднення атмосферного повітря за даними розрахунків розсіювання не перевищують гігієнічних регламентів повітря населених місць та відповідають вимогам чинного санітарного законодавства України.

Порівняльна характеристика фактичних обсягів викидів із затвердженими нормативами гранично допустимих викидів згідно розділу 12:

Розташування місця вимірювання параметрів газопилового потоку не відповідає вимогам пункту 5.1.3.1 КНД 211.2.3.063 – 98 та місце відбору проб неможливо обладнати з максимально можливим наближенням до виконання вимог п. 5.1.3, тому виконати контрольні заміри викидів неможливо для джерела викидів №№12.

Інструментальні заміри не проводились для джерел викидів №№ 1-4 згідно листа Міністерства екології та природних ресурсів № 10304/10/2-8 від 23.11.2006 «Щодо проведення відбору проб забруднюючих речовин від ємностей для збереження пального».

Четвер
4 вересня
2025 року

№36 (1641)

Наше Слово

Газета добрим людям про все й для всіх

Виходить з 12 лютого 1994 року

ГЕРОЯМ СЛАВА!

У ВЕЛИКІЙ БУРІМЦІ ВІДКРИЛИ АЛЕЮ ПАМ'ЯТІ ГЕРОІВ

29 серпня, у День пам'яті Захисників та Захисниць, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України відбулися заходи з відкриття Алеї Пам'яті Героїв у Великій Бурімці.

Війна стала черговим випробуванням для українців, нашої національної гідності та волелюбності. У цій визвольній боротьбі гинуть найкращі сини України. На Алеї розміщені світлини полеглих Героїв — жителів Великобурімського старостинського округу.

Земляки, керівництво громади, учні та вчителі, рідні та близькі загиблих воїнів, зібрались, аби віддати шану тим, хто віддав життя за Україну.

Перед присутніми виступив Чернobaївський селищний голова Сергій Любимий. «Алеї Пам'яті Героїв відкрито в селищі Чернобай і в кожному старостинському окрузі. Вони є для нас усіх символічним місцем, яке щодня має нагадувати про подвиг наших Героїв. Про те, якою ціною дається нам наша свобода.

Про те, яку ціну платять воїни за наші мирні ранки та спокійні ночі. Ми разом з рідними відчуваємо великий біль та смуток, вшановуючи наших Героїв. Вони у нашій пам'яті назавжди... Ми хочемо лише одного, щоб ці Алеї не поповнювались», — зазначив керівник громади.

На відкритті вшанували світлу пам'ять Захисників: - ГАРМАША Олександра Івановича — старшого солдата, старшого стрільця третього механізованого відділення, який загинув 21 березня 2023 р. смертю хоробрих поблизу н.п. Мінківка Донецької області під час штурмових дій своїх військ у напрямку н.п. Оріхово-Василівка, захищаючи волю та незалежність України; - СОРОКІНА Андрія Віталійовича — солдата, старшого оператора протитанкових ракетних комплексів, який загинув 15 лютого 2025 р. смертю хоробрих, отримавши поранення несутимісі з життям;

- КОРЧАНА Дениса Валерійовича — молодшого сержанта, розвідника, який з 10 березня 2022 р. перебував у російському полоні. Загинув 24 січня 2024 р.

внаслідок авіакатастрофи, перебуваючи на борту літака напередодні обміну військовополоненими;

- ЗАХАРЧЕНКА Сергія Івановича — солдата, який 1 квітня 2024 р. під час виконання бойового завдання загинув за Україну, її свободу і незалежність в бою від отриманих поранень несутимісі з життям в районі н.п. Ставки Донецької області.

Історія кожного Героя-захисника — це історія про сміливість і самовідданість. Імена наших полеглих захисників навечно вкарбовані в історію Чернobaївської громади і України. Під звуки пісні-реквієму «Плине кача» присутні вшанували хвилиною мовчання воїнів, які ціною свого життя захищали та відстоювали незалежність України. Наприкінці відбулось покладання квітів та лампадок до світлин полеглих Героїв. Алея Пам'яті — це про вічне життя, про життя тих, хто став небесним військом та увійшов в історію як Герой, захисник...

Вічна пам'ять і слава загиблим Героям України!
За інформацією Чернobaївської селищної ради.

ЧОРНОБАЇВСЬКІ ВІСТІ

ВІДБУЛАСЯ 62-а СЕСІЯ СЕЛИЩНОЇ РАДИ

28 серпня за участі 16 депутатів відбулося засідання 62-ї сесії Чернobaївської селищної ради.

Перед початком сесійного засідання селищний голова Сергій Любимий з нагоди Дня Незалежності України вручив Почесні грамоти Черкаської обласної ради за вагомий внесок у забезпечення розвитку та добробуту територіальної громади, сумлінну працю й високий професіоналізм депутатам селищної ради: директору СТОВ «Надія» Ростиславу Головні і директору СТОВ «Красенівське» Леоніду Цибі та за вагомий внесок у розвиток галузі охорони здоров'я регіону, високий професіоналізм лікарю-педіатру Чернobaївської амбулаторії первинної медико-санітарної допомоги КУ «Чернobaївський центр первинної медико-санітарної допомоги» Олександрові Величку.

Потому депутати розглянули 27 питань порядку денного, більшість з яких — земельні та майнові.

Депутати затвердили кілька селищних програм, внесли зміни до рішень попередніх сесій, до положення КЗ «Чернobaївська дитяча школа мистецтв», встановивши плату за навчання та щомісячну плату за оренду музичних інструментів.

Внесли зміни й до бюджету громади на 2025 рік, зокрема, передбачивши на виконання програми проведення заходів з територіальної оборони субвенції з бюджету селищної територіальної громади військовим частинам для ремонту та обслуговування транспортних засобів, які використовуються для виконання бойових завдань, та для придбання спецобладнання для військовослужбовців.

Одноголосно депутати схвалили участь Чернobaївської селищної територіальної громади у Третій хвилі національного проекту «Пліч-о-пліч: згуртовані громади» та затвердили меморандум про співробітництво з Чернobaївською сільською територіальною громадою Херсонської області.

Зі всіма рішеннями можна ознайомитися на офіційному вебсайті Чернobaївської селищної ради.

Інна ЧМИХАЛО.

ПРИВІТАЛИ ЮВІЛЯРІВ ГРОМАДИ

28 серпня свій 90-й ювілейний день народження відзначила жителька с. Хрестителеве Марія Дмитрівна КРАЙОВА.

Зі славним ювілеєм щирими словами, квітами і дарунками ювілярку завітали привітати Чернobaївський селищний голова Сергій Любимий, заступник селищного голови Вікторія Кикоть та староста Хрестителевського старостинського округу Світлана Волошин.

Народилася ювілярка у с. Хрестителеве в багатодітній родині. Із трьох дівчаток Марійка — найменша. Дитинство минуло в роки війни. Спочатку йде працювати у рільничу бригаду. Пізніше — підтримувала чистоту у конторі. Загартована, працьовита жінка. Сумлінна. Старанна. Відповідальна.

У селі Марію Дмитрівну поважають за людя-

ність, доброзичливість, готовність завжди прийти на допомогу. А ще жінка — вміла господиня. Охайна. Любить порядок і чистоту.

Разом із чоловіком народили й виховали двох доньок — Аллу й Лїду. Марія Дмитрівна діждалася внучку Іринку й двох онуків — Андрія та Івана, які люблять і піклуються про свою бабусю. Бабуся зберегла в своїй душі неймовірну доброзичливість, оптимізм, любов до життя і віру в людей, з любов'ю зустрічає кожен новий день. Нині ювілярка проживає сама. Тримає невеличке господарство.

Шановна Маріє Дмитрівно, від усього серця бажаємо Вам здоров'я, миру і благополуччя. Нехай увага рідних і тепло домашнього вогнища завжди будуть із Вами.

30 серпня свій поважний 95-річний ювілей відзначив житель с. Малі Канівці Сергій Петрович ПОЛІЩУК. Це не просто дата, а ціла епоха життя людини, яка пройшла чималий шлях, залишивши слід у серцях багатьох земляків.

Привітали з ювілеєм шанованого ювіляра Чернobaївський селищний голова Сергій Любимий, заступник селищного голови Вікторія Кикоть, староста Малоканівцького старостинського округу Микола Коваль, голова ГО «Організація ветеранів Чернobaївської селищної територіальної громади» Тамара Коваленко та голова ветеранської організації Малоканівцького старостинського округу Ніна Савченко. А дружина для іменинника і гостей спекла запашний коровай.

Про своє життя ювіляр говорить: «Моє життя — як у того перелітного птаха». Народився Сергій Петрович у багатодітній родині. Після закінчення чотирьох класів, уже будучи дорослим, «завербовується» на Донбас, де тяжко працював на будівництві. Згодом доля «заводить» на Мико-

лаївщину, де вирощував плодоовочеву продукцію. Освоював Кримські степи. Довелося працювати і на тракторі, і на комбайні.

У 70-х роках, повернувшись на рідну Чернobaївщину, працює в місцевому колгоспі на фермі, у будівельній бригаді. А ще — на підприємстві «Сільгоспхімія» — на екскаваторі.

Ветеран праці, збагачений життєвим досвідом. Ювіляр «майстер на всі руки»: уміє пекти запашний хліб на хмелю, без дріжджів, вагою до трьох кілограмів, рецепт якого дізнався, працюючи на Херсонщині. Він шиє на швейній машинці. їздить до Чернобай на мотоциклі. Разом із дружиною Любов'ю Іванівною тримають господарство, живуть у любові й злагоді. Мають трактореця, а причіп до нього зробив власноруч для господарських потреб.

«У хаті, як у віночку», — кажуть про них у селі. Гостинні. Привітні. Щирі.

Тож бажаємо шановному ювіляру насолоджуватись кожним ранком і кожним днем, гарячими променями сонця й медовими ароматами квітів ще багато літ при доброму здоров'ї.

1 вересня 95-літній ювілей зустріла мешканка с. Богодухівка Ганна Федорівна ГУРИН. Завітали до чепурної хатини ювілярки, що на охайній садибі, Чернobaївський селищний голова Сергій Любимий, заступник селищного голови Вікторія Кикоть та староста Богодухівського старостинського округу Юрій Дробницький.

Щиро вітали трудівницю із гарним ювілеєм, дарували красиві квіти, теплі вітальні промови. Висловили свою глибоку повагу та побажали наснаги до життя.

Народилась Ганна Федорівна 1 вересня 1930 р. в Богодухівці у багатодітній родині. Із п'яти дітей залишились троє. Двоє померли при лихоліттях голодомору. Тринадцятилітньою Ганна почала працювати в колгоспі на волах. Якраз закінчилась німецька окупація. Сіяли волами зернові, перевертали волами валки пшениці. Після війни, у 1947 р., коли був другий голодомор, дівчина працювала на току. У ті часи дуже пильнували, щоб жодна зернинка не загубилася й не зникла з току. Ганна напихала ті зернятка у халяви чобіт і, ховаючись,

бігла додому. Мати перетирала ті зерна й робила затірку. Саме ця страва рятувала українські родини від голоду. І саме так родина й вижила.

Змалечку Ганна Федорівна була завзята до роботи. Працювала ланковою, завжди була першою за результатами. Має чимало відзнак та нагород за багаторічну трудову діяльність. Привітна. Щира. Доброзичлива.

Нині ж, у свої 95, добре почувається. Має гарну пам'ять, добрий розум та здоров'я. Ще у минулому році сама вибирала картоплю на власному городі. Про жінку добре піклуються рідні — діти брата.

Ганна Федорівна з любов'ю зустрічає кожен день. Дякує долі за все, що має. Живе із Богом у душі. Щиро зичимо ювілярці, щоб здоров'я не підводило, а настрої були тільки сонячними. Нехай Ваш подальший життєвий шлях буде легким і світлим, а всі труднощі залишаються позаду, в історії, яку Ви змогли гідно прожити. Многая літа!

За інформацією Чернobaївської селищної ради.

ОГОЛОШЕННЯ,
РЕКЛАМА

НА ЗАВОД СПЕЦІАЛЬНОГО ОБЛАДНАННЯ В С. ІРКЛІВ ПОТРІБЕН

КОМІРНИК. Офіційне працевлаштування.
Бронювання. Висока заробітна плата. Тел.: (067)236-31-35.

ФОТО НА ПОЛОТНІ

Зробіть найкращий подарунок для своїх друзів, рідних та близьких. Чернobaївське поліграфічне підприємство: Чернобай, вул. Центральна, 211, 1-й поверх.

▶ НА ЗАМІТКУ ▶

ДОПОМОЖЕ ВРЯТУВАТИ УРОЖАЙ

ГОСПОДАРСЬКЕ МИЛО

Розчин застосовують проти попелиць на овочевих культурах (200—300 г на 10 л теплої води).

ЙОД

Розчин йоду (5—10 крапель на 10 л води) сприяє кращому росту полуниці й захищає її від хвороб. Обприскують рослини раз у сезон до цвітіння.

ЗЕЛЕНКА

Якщо під час перевезення ушкодилася шкірка гарбуза, обробіть «рани» зеленкою — тоді плоди можна буде довго зберігати. Те ж саме роблять з бульбами жоржин після зачищення ушкоджених гниллю ділянок під час зберігання.

МАРГАНЦІВКА

Допоможе в боротьбі з сірою гниллю суніці (2 ч.л. на 10 л води), борошнистою россою на ягідних кущах (темно-рожевий розчин), дротянкою (пролити перед посадкою рослин ґрунт розчином — 2 г на 10 л води). При підготовці картоплі на насіння в міцному розчині миють тільки-но викопані бульби.

КРЕЙДА

Розчин крейди (1 ст.л. на відро води) застосовують для попередження обпадання зав'язей у вишні й сливи, що ростуть на кислих ґрунтах. Через недолік вапна у рослин не формується кісточка, тому зав'язь і обпадає. Два-три рази з інтервалом 10—12 днів потрібно рясно поливати розчином ґрунт під деревами.

ПОРОШОК ГРІЧЦІ

Обпильнений порошок ґрунт стане перешкодою для слимаків. У першій половині літа настоєм обприскують ягідні кущі проти агрусової вогневки і пилильщиків (100 г на 10 л води, настоювати 2 дні, процідити, розбавити навіл водою й додати 40 г мила на кожні 10 л). Та-

кий же настій захистить плоди дерева від гусениць яблуневої плодожерки і листогризучих гусениць (обробити дерева через 15—20 днів після цвітіння), допоможе капусті і коренеплодам позбутися попелиць, клопів, трипсів.

ЧОРНИЙ І ЧЕРВОНІЙ ПЕРЕЦЬ

У деяких випадках меленим перцем, чорним і червоним, можна замінити тютюн. Розсіпте перець у міжряддя після поливу, перед розпушуванням, і він віджагне капустяних мух і блошок від редису.

СІЛЬ

Розчин кухонної солі захистить полуниці ділянки від мурах. Висипана на свіжий пеньок і корінь пачка солі заглушить ріст тільки-но зрубаного дерева і куща. Той же метод не дозволить розростися хрону: викопавши непотрібні кущі, насипте на корені, що залишилися, трохи солі, і хрін загине.

ЯЄЧНА ШКАРЛУПА

Захистить овочеві культури від палі. Шкаралупу вносять у ґрунт у вигляді розтертого порошку, змішаного з рослинною олією, перед посівом.

СОНЯШНИКОВА ОЛІЯ

Розведена у воді, вона захистить полуниці від мурах. Для обприскування листя, ураженого грибок, візьміть 1 ст.л. олії на 3 л води.

ЦИБУЛЯНЕ ЛУШПИННЯ

Розкидане на ділянках садової суніці цибуляне лушпиння не допустить до рослин кліщів. Відваром цибулиння можна обприскати посіви моркви, щоб відлякати морквяну муху. Для обробки моркви перед зберіганням гарним є настій (50—100 г лушпайки на 1 л води, настоювати 3—5 днів). Коренеплоди опускають у нього на 10 хв. і, не просушуючи, закладають у сховище.

▶ ВАШЕ ЗДОРОВ'Я ▶

4 ВЕРЕСНЯ — ВСЕСВІТНІЙ ДЕНЬ СЕКСУАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я

Сексуальне здоров'я — це й стан фізичного, психічного і соціального благополуччя, пов'язаного із сексуальністю. Крім того, це — позитивний підхід до сексуальності й сексуальних стосунків з партнером, можливість отримувати самому та приносити задоволення партнеру. Також сексуальне здоров'я — це про безпечний секс, вільний від примусу, насильства й дискримінації.

Проблеми, пов'язані із сексуальним здоров'ям, мають широкий спектр й охоплюють сексуальну орієнтацію та гендерну ідентичність, сексуальне самовираження, стосунки та задоволення.

Вони також включають негативні наслідки або умови, такі як:

- інфікування вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ);
- інфекції, що передаються статевим шляхом (ІПСШ — трихомоніаз, хламідіоз, гонорея та сифіліс, вірус простого генітального герпесу II типу, вірусний гепатит В, вірус папіломи людини (ВПЛ));
- запальні захворювання репродуктивного тракту та їхні несприятливі наслідки (рак шийки матки, спричинений ВПЛ, та безпліддя);
- незапланована вагітність й аборт;
- статева дисфункція;
- сексуальне насильство;
- каліцтво жіночих статевих органів.

Сексуальне здоров'я — це також свобода від страху, почуття сорому та

провини, факторів, які пригнічують сексуальну реакцію й порушують сексуальні взаємини; відсутність захворювань, станів чи розладів, які заважають здійсненню сексуальної функції.

Інфекції, що передаються статевим шляхом, мають серйозний вплив на здоров'я. Якщо їх не лікувати, це може призвести до важких наслідків, включаючи неврологічні та серцево-судинні захворювання, безпліддя, позаматкову вагітність, мертвородження та підвищений ризик зараження ВІЛ. Вони також пов'язані зі стигмою, домашнім насильством і впливають на якість життя.

Більшість ІПСШ не мають симптомів, серед загальних — вагінальні або уретральні виділення, виразка статевих органів та біль внизу живота. Найбільш поширені та виліковні ІПСШ — трихомоніаз, хламідіоз, гонорея та сифіліс.

ОБИРАЙТЕ ЗАХИЩЕНИЙ СЕКС — КОРИСТУЙТЕСЯ ПРЕЗЕРВАТИВАМИ

Правильне використання презервативів при кожному статевому контакті — ефективний метод захисту від ІПСШ, ВІЛ та непланованої вагітності. Пам'ятайте, що перерваний статевий акт — ненадійний метод контрацепції, адже, за статистикою, 1 з 5 жінок, які його практикують, вагітніють упродовж року. Крім того, аборт є небажаним методом регулювання народжуваності через негативні наслідки для репродуктивного здоров'я жінок.

За відсутності можливості використання інших методів контрацепції, презервативи можуть стати

найбільш дієвим засобом запобігти небажаній вагітності. Але радимо дотримуватися наступних простих рекомендацій:

- обирати свій розмір;
- зберігати у сухому, захищеному від сонячних променів місці і оригінальній упаковці, а не в кишені, сумці, косметичці чи автомобілі;
- звертати увагу на термін придатності та цілісність упаковки;
- використовувати їх лише з природною змазкою або штучною на водній основі (силікон у складі лубрикантів може руйнувати латекс);
- змінювати презерватив, якщо почали одягати не тією стороною та якщо перейшли до іншої сексуальної практики;
- використовувати перед кожним статевим контактом.

Лікар може допомогти вам обрати метод контрацепції, враховуючи ваш стан здоров'я та індивідуальні потреби.

ЯК ПІДТРИМУВАТИ СЕКСУАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я

Регулярно відвідуйте сімейного лікаря для скринінгу стану здоров'я. Будьте фізично активними.

Обирайте здорове харчування і підтримуйте оптимальну для вас масу тіла. Відмовтесь від вживання алкоголю та тютюну. Уникайте стресів, намагайтесь мислити позитивно. Не займайтеся самолікуванням.

Надія ТУПИК, фельдшер санітарний Чорнобаївського відділення ДУ «Черкаський ОЦКПХ МОЗ».

ПОЕТИЧНИЙ АЛЬМАНАХ

ВІЙНА

Бідна, бідна Україна,
Рвуть тебе, шматують.
А хто справжній ворог, де він,
То не всі і знають...
Він повсюди причаївся
І спостерігає,
Як нас мучать і вбивають,
Й руки потирає.
Плаче мати, плаче батько —
Немає синочка.
Поховали в сиру землю
Свого ангелочка.
А йому б ще жити й жити,
Посміхатись долі.
Діточок своїх ростити
В щасті і любові.
То ці батьки поховали,
Знають, де могилка.
Прийдуть, сядуть та поплачуть
Біля свого синка.
А скільки ж їх, Боже, Боже,
Без вісті пропали.
Чи живі вони, чи хто зна —
Батькам не сказали.
А батьки все ждуть їх,
Ждуть і виглядають:
Коли вернуться синочки,
В думках обіймають.
Може ж то яка помилка?
І вони в дорозі...
Будуть їх вони стрічати
В радості й тривозі.
Годі, годі воювати,
Ми хочемо миру.
Хочем тиші в нашій хаті
І посмішку щирі!
Бо давно ми не сміялись
Весело та щиро.
Хочем спокоем та тиші,
Хочем, хочем миру.
Хочем чути спів пташиний
У синьому небі.
Щоб сирени не гуділи.
Нам цього не треба.
Ми всі ждемо Перемогу!
Й вона до нас прийде.
Хоч ціною дорогою...
А ворог хай згине!
Лідія НОРЕНКО,
м. Черкаси.

НЕ В СИЛАХ ЗАБУТИ...

Не в силах чари ніжностей
забути!
Лиш згадками про них
я тільки й жив,
Таких медів любовної отрути
Ніколи більше у житті не пив...
З думок зринають
радості й печалі,
І спраглисть найдивнішої жаги,
А зойки — відчувалися
в мовчанні,
У місячному сяйві навкруги.
В ту ніч купались ми в тумані
й тиші,
А зорі, ніби сито! — чималі,
Цикад безмежжя
у достиглим житі —
Оркестр з солістом вмілим
на чолі!
Нас охопило тихе божевілья —
Була та насолода, як бальзам! —
Від пестоців — вважалось
богомилля,
І душі розкривались, мов Сезам!
В той час щось з нами
незвичайне сталося —
Слова, що роси, крапельки води...
В ту пору нами ще не відчувалось,
Якщо ми накоїли біди...
Не в силах чари ніжностей
забути!
Лиш згадками про них
я тільки й жив...
Таких медів любовної отрути
Ніколи більше у житті не пив!
Василь КОПИЦЯ,
с-ще Чорнобай.

Й СЬОГОДНІ

Й сьогодні
якось йдеться
на роботу.
І згодні
в злитих берцях,
й до городу.
...Нічний, по кухні,
недоліт — забувсь.
Йдуть — й на трибуни,
й на посадотрус.
Жив й пращур вічно —
серед хижаків.
Між вирв, де річка,
між пожеж й дубів.
Євгеній ЮХНИЦЯ,
м. Київ.

СИНИ, СИНОЧКИ,
СОКОЛЯТА..

Сини, синочки, соколята...
Молюсь за вас, як кожна мати.
Благу в Господа підмоги...
Хай береже вас в час тривоги.
Хай береже Господь від градів
І нерозірваних снарядів.
А вас, запроданців проклятих,
Кляне сьогодні кожна мати.
За тіло синове розп'яте,
Що ще не встиг і покохати,
Не долюбить... Не доспівати...
Рида над сином сива мати...
Надія ФЕДОРЧЕНКО,
с. Червоногірка.

ШКІЛЬНЕ ПІЗНАННЯ

Першого вересня всі школярі
Відкрили в школі підручники
та буквари.
Прийшов час сідати
за шкільну парту,
Вивчати математику,
фізику і географічну карту.
Шкільний дзвоник кличе
до навчань.
Вчителька приготувала
багато цікавих завдань.
А учні напишуть твір
про канікули шкільні,
Як з користю проводили
вони вихідні.
І згадають, як допомагали
своїм батькам,
Бо вже дорослі вони не по рокам.
Школу всі згадують
усе своє життя,
Бо вона давала в навчанні
незабутні відчуття.
Пам'ятають свій перший
та останній дзвоник вони,
Хоча й позаду залишилися ті роки.
Падає листя, кружляє до землі.
Навчатись ще один рік дівчорі.
Подякуємо школі за ті знання,
Що розумними зробила нас вона.
Ще тільки притих
дзвоник шкільний,
А попереду ще
далеченько випускний!
В'ячеслав СТЕНА,
Дніпропетровщина.

ЛІТНІ МОТИВИ

Не літні мотиви
На серці й в природі,
То вітер, то зливи —
Халепа в погоді.
Знов хмари клубочуть
І сонце сховалося,
Пташки не щечечуть,
Гілля розгойдалось.
Ось-ось дощем бризне
Раповим, із понтом.
І блискавка блисне
Понад горизонтом...
Прощається червень —
Такий несприятний...
Мо, липень і серпень
Прийдуть відповідні!
Та, кажуть, в природі
Все так, як годиться,
І вській погоді
Ми маєм коритись.
Та дякувать долі
За все, що ми маєм.
Негоду поволі
Й в душі подолаєм!
І сонечко миру
Засяє над краєм!
Ординську злу гідру
Ми теж подолаєм!
З вірою і надією!
Віра ТАРАНЕНКО,
с-ще Чорнобай.

СТРУНИ КОХАННЯ

Літній вечір тихий, приємний,
Прокрався із тиші
голос душевний.
Принишло все живе навкруги,
Нависли над ставом круті береги.
Аметистові зорі світять мінливо,
Мрії казкові хвилюють на диво.
Струни кохання, невидимі зовні,
Вдихнула щастя на груди повні.
Кохання украла у літньої ночі,
Сплелася в віночок мрії дівочі.
У снах загубилося світле кохання,
Летіло на крилах
заповітне бажання.
Віночок із квітів і листя любистку.
Дістати б зорі,
нанізати в намисто.
А місяць серпастий
вплести у косу,
Спити, як трунок, ранкову росу.
Варвара КУЧЕРЯВА,
с-ще Чорнобай.

НАМ ПИШУТЬ

«ЯКОСЬ ВОНО БУДЕ...»
(БУВАЛЬЩИНА)

Після війни залишилася Марійка удвох з матір'ю, бо мобілізований по звільненню села батько буквально через місяць пропав безвісти при форсуванні Дніпра. Та не тільки через втрату чоловіка печалилась Федора, а й тому, що єдина донька народилася калічкою. Таке втішне та гарне дівча, з очима синіми, як осіннє небо, і кучериками золотавими над чолом, а от ліва ручка — ніби всохла, та й на ніжку пришкодибує.

Щоправда, сама дочка не надто журилася своєю бідою. Зате змалку уважно придивлялася, як порастає по господарству мати, і сама старалася робити не гірше.

Федора, бувало, з ранку до вечора в колгоспі, а додому повернулася — там лад, бо Марійка старалася, хоч і однією рукою, всюди встигнути, що інша й двома не зуміє. Та все до матері усміхається, ніби в неї і горя немає:

— Та не журіться, мамо, якось воно буде!

З повоєнної землянки з часом перебралися в хату — колгосп допоміг, як солдатській вдові, та й люди, спасибі, підсобили. Хоч і невеличкий будиночок, але невеликий будиночок, але невеликий, та й дах над головою надійний. Щоправда, доводилось Федорі ходити на відробітки — але ж як інакше, сільська традиція. Та як не тяжко працювали, а по неділях і в свята село оживало. Дівчата і парубки танцювали і співали під гармошку біля старого млина.

Весело було та гамірно, і Марійку не раз кликали з собою. А вона, ніби підбита чайка, біля воріт, здоровою рукою махає їм усмілку.

Все те бачила Федора, заплаче гірко, а дочка одне й те ж:

— Мамо, ну чого ви журитесь? Якось воно буде...

А життя потроху налагоджувалося. Знайшлася робота і для Марійки — санітаркою у фельдшерсько-акушерському медпункті. Не така й платна там, а все-таки допомога матері. Бо все, було, нарікає Федора: і хата новенька, а добра в ній ніякого, лише піл, стіл, лава, посудник старий та кілька ослінчиків. Ліжко б сюди якби фабричне та недорого шафу. Побідкалася якось доньці, як тяжко без хазяїна в хаті жити. Мовчки вислухала її Марійка, а наступного дня на нараді підійшла до голови колгоспу.

— Підводу б мені, Захаровичу, коней та їздового...
— А куди це тобі, Марійко?

— У містечко поїду, шафу та ліжко фабричні куплю.
Голова не відмовив. Повернулася Марійка з меблями, бо зібраних по копійці грошей ще й на стільці вистачило. Побілили в хаті, новими рушниками її завітчали, обнови поставили, а долівку, замість осокі, тканими доріжками застали. Прибігли сусіди, милуються, як гарно, промовляють:

— Оце тобі й Марійка! А ти, Федорко, журилася.
Відтоді зачастила дівчина до райцентру. Як тільки туди підвода вирушає,

і вона проситься. Купить якийсь дріб'язок, що і в сільській крамниці можна придбати, а додому повернеться якось замріяна і усміхнена. А якось знову звернулася до голови:

— Захаровичу, мені б ще підводи.
— Ой, Марійко, зараз же жнива, з транспортом і так тугувато. І куди це тобі так приспічило? Меблі ти, здається, купила. А тепер по що їдеш?

— Не по що, а по кого, — зашарілася. — Іду я цього разу, Захаровичу, по чоловіка.

Від такої новини голова тільки плечима здвигнув, а що ж вдієш — підводу таки дав.

А вже надвечір дивляться сусіди — повернулася Марійка, а на возі разом з нею і їздовим — чоловік незнайомий, трохи дивна машинка швейна і ще деякий дріб'язок. Незнайомиць чемно привітався до всіх, а коли почали розвантажуватись, то й побачили цікаві, що в приїжджого замість однієї ноги — протез, обличчя і руки в шрамах від опіків. Але нівроку, жвавенький, і очі такі лагідні, світяться добром і вдячністю.

Сусіди і навіть старші від Марійки дівчата позбігалися подивитися, якого ж вона жениха аж із райцентру привезла. А вона тільки усміхається та на вечерю всіх запрошує. А Федора не знає, що їй і робити — чи радіти, чи плакати.

Гостей зустрічали привітно: Марійка у новій кофтині та шовковій косинці, він — у гімнастерці, на якій — орден та кілька медалей. З'ясувалося, воював Іван танкістом, повернувся з фронту уже без ноги, бо в танку горів. З екіпажу врятувався лише один, а дома... Спалили фашисти село разом з жителями, втратив сім'ю — дружину і діточок двох.

Звучали нехитрі тости, молодим бажали щастя і злагоди. Дехто поглядав на них не без заздощів, а більшість — співчутливо: як то виживуть вони, двоє інвалідів, у нелегкі післявоєнні роки. А Марійка все розуміє. Вклонилася вона голові і односельчанам:

— Не журіться, люди добрі, якось воно буде...

Був Іван старшим виді неї років на десять, та жили мирно і гарно. Чоловік людяв взуття лагодив, а коли хтось нові чоботи чи черевики замовляв, то шив такі, що і в крамниці на той час подібних не було. Отож приходили люди аж із сусідніх сіл, двері ні вдень, ні вночі не закривалися. Марійка вміла копійку зберегти і домашньому господарству порядок дати. Шанували у селі цю незвичайну подружню пару. У спокої та достатку доживала свій вік з дітьми пригнічена колись горем Федора.

А вони, Іван та Марійка, як квіти, що вирости при дорозі. І вітрами розхристані, і пилом припорошені, та несподівано уміти благодатною зливою, заяскавіли несподівано соковитими барвами на добро людям і собі.

Лідія ПРЯДКА-ТОМЕНКО.
с. Малі Канівці.

ЖИТТЄВІ ІСТОРІЇ

ЦЕ ПРОСИЛОСЯ ДО ХАТИ ЩАСТЯ...

Валентина зрідка отримує повідомлення: «Привіт! Здоровий. Працюю. Вітання усім. Цілую. Олександр». Інколи на великі свята чоловік приїжджав додому. Привозив гроші, подарунки. І знову квапився залишити рідні стіни.

Олександр кілька років мав статус заробітчанина. Попрацював не в одній чужій країні. А тепер — у Польщі. Саме звідти Валентина отримала від чоловіка останнє послання, яке перекроїло її життя: «Привіт! Ти повинна мене зрозуміти. Я — тут. Ти — там. Синові буду допомагати. Додому не повернуся. Я зустрів іншу жінку. Не осуджуй». Заціпеніння, сльози, біль... «Ти повинна мене зрозуміти... ти повинна...». А хто повинен зрозуміти її? Подруги радили йти до ворожки. Сусідка пропонувала їздити в Польщу і з'ясувати стосунки.

— Я навчуся жити без нього, — відповідала.

З віддаленого району до лікарні потрапила родичка Валентини. Попросили, аби деколи навідувалася до неї. Бувало, сиділа біля недужої уночі. Сашко, син, удома був сам. Хоча малий, проте Валентина довіряла тепер єдиному чоловікові у її житті. Десятилітній хлопчина на диво спокійно зустрів материне повідомлення, що батько залишив їх.

— Мамо, у тебе є я, — сказав.

Як боляче було їй слухати ці дорослі слова!

Олександр обіцянив грошей для Сашки не висилав. Жити стало суцужніше. Зарплати — як кіт наплакав. Черевки стали Сашкові замалі. І вони муляли Валентині душу. Скоро день народження сина. Маленький ювілей. Десять років. Хотілося б подарувати щось таке... Сашко заслугує.

У пригоді стала порада родички: «Валю, буває, що у лікарні немає кому уночі з хворою посидіти. Робота, діти... Запитала б, може найняли б тебе за якусь плату». Спершу вагалася. Тоді подумала: «А чому б і ні?». Родичка їй допомогла знайти приробіток. Нічна опіка знадобилася її сусідці по палаті.

— Добрий вечір, — привіталася до своєї підопічної. — Як ви себе почуваете?

Вона у відповідь ледь помітно посміхнулася і тихенько

сказала:
— Я — Тетяна, Таня. Не турбуйтеся. Відпочивайте. Я скоро нікого не буду турбувати.

— Не кажіть так. Ви ще дуже молода.

— Мені тридцять три. Вік Христа. Я його не переживу.

— Вам потрібно спати, Таню. Мені також тридцять третій. Все буде гаразд.

Майже два тижні Валентина чергувала ночами біля Тетяни. Вона відчувала симпатію і жаль до цієї чужої жінки. Здавалося, Тетяна соромиться своєї недуги. Нікого не хоче турбувати. Терпить. І розуміє, що час веде жорстокий відлік її життя, можливо, уже дням.

Тетяну виписали. Молода медсестра байдуже кинула Валентині: «Вдома вмирати легше. Ваше чергування закінчилося».

— Ви не могли б приходити до нас додому, щоб доглядати Таню? — запитав у Валентини чоловік хворої. — Я вам віддячу. Ми живемо лише удвох. Я так не зумію. Це все, що я можу зробити для Тані.

— Не знаю. У мене син. Він ще малий. І робота.

— Подумайте, будь ласка.

Валентині було шкода Тетяни, її чоловіка, Сашка, себе... Близько місяця вона опікувалася Танею. Володимир Кирилович, чоловік, справді щедро оплатив працю.

Цієї останньої ночі Тані відпустило.

— Мені легше, легше... — шепотіла.

Валентина хотіла розбудити Володимира Кириловича.

— Не треба, — зупинила Таня.

Валентина задрімала. Їй приснилася Тетяна. У білому вбранні. Усміхнена. Щаслива. Але вранці почала віддалятися. І розчинилася у повітрі.

— Таню, Таню! Ви мене чуєте?

Душа залишила змучене тіло молодої жінки. Чоловік стояв навколійки біля покійної. Валентина вийшла у прохолоду темної ночі...

Вона не змогла повернутися до свого підробітку. Весняного вечора Валентина поспішала додому. Швидше б до тепла. Чобітки геть промокли. Раптом всю її обдало крижаною водою. Не вистачило сили, щоб, як годиться, послати водія до біса. Просто заплакала. Її

кривдник зупинився.
— Пробачте. Здається, я вас десь бачив. Коли в нашому місті будуть ліхтарі світити і залатають діри на дорогах?

Валентина упізнала Володимира Кириловича.

— Я — Валя. Пригадуєте?

— Я підвезу вас додому. Застудитесь.

Володимир Кирилович розпитував про роботу, про сина.

— Ми вже приїхали. Вибачте, але на чай вас запрошувати не буду. У мене син. Він...

— Він може не зрозуміти.

Через кілька днів біля під'їзду будинку Валентину зупинив знайомий чоловічий голос.

— Доброго вечора. Пізно повертаєтесь додому.

— Що ви тут робите, Володимире Кириловичу?

— Хотів би напроситися до вас на чай.

— У мене...

— У вас — син. Познайомте нас. Можливо, порозуміємось.

Сашкові гість сподобався. Вони говорили про машини, фільми, у яких багато стрілялок і ризикових хлопців.

— Ви прийдете ще до нас у гості? — запитав Сашко.

— Якщо твоя мама дозволить, — відповів Володимир Кирилович.

Обоє глянули на Валентину.

А вона лише знизала плечима. Розуміла: у них різні статки, різний статус. А як згадає Олександр...

Володимир Кирилович став навідуватися до їх оселі. Більше спілкувався з гостем син. Валентині ж було ніяково, боязко.

— Мамо, тато до нас не повернеться.

— Я й не чекаю його.

— А ми з Володимиром Кириловичем усе обговорили.

— Що?

— Ти дуже не рішуча.

— Облиш.

— Ми любимо тебе. Я і Володимир Кирилович. Він сам тобі скаже. А я не дотримав слова. «Продав» Володимира Кириловича. Мамо, я нічого тобі не говорив. Добре?

Валентина стояла біля відчиненого вікна. Осінь цього року видалася теплою. Вечори були схожими на літні. Вона любила погідне осіннє небо. І трішки сумне, щемливе осіннє тепло. У двері подзвонили. Це просилося до хати її щастя...

Ольга ЧОРНА.

СВІТ, СПОВНЕНИЙ ЇЇ ОЧИМА

Його картини споглядають на світ фантастичними очима незнайомих. Великі, гарні очі кольору волошок і неба. Ці очі — миттєво, як уже ніколи не дасть йому волі.

Очі коханої він виводив на тлі небес. Вони дивилися крізь вимоклі осінні вікна. Усміхалися танцюючому вітру. У них сумувало смеркання. Ними раділи квіти. Він малював їх безупинно. Звичайнісінький сільський хлопчина любив фарби і олівці. Дитяча рука творила сюжети, гідні подиву. Микола й сам інколи не розумів змісту малюнка. Не міг пояснити, звідкіля таке світосприйняття і світовідтворення. Немов душа хотіла щось повідати світові й людям.

Кожному малюнку хлопець придумував неймовірні назви: «Ніч, яку моя мама гріє казкою», «Упійманий сон», «Срібні коні, яких не можна наздогнати»...

Після школи Микола вступив до художнього училища. Педагогі пророкувати простакуватому, сором'язливому студентові майбутнє великого майстра.

У неповних дев'ятнадцять він зустрів, як гадав, свою Музу. Кохання для юного художника

виявилось таким непростим і фатальним, як несумісне поєднання барв на його картинах, яке насправді творило дивовижну гармонію.

Миколине життя і творчість були сповнені очима коханої. Веселі, заплакані, сполохані... Визирають то з дощу, то з ночі, то просто притихли на білому папері. Шалено-прекрасні, наївні й звабливі... Скільки тих очей він намалював? Годі про це дізнатися.

Муза одного дня відвернулася від нього. Ким він був для пещеної міської панночки? Простим сільським парубком. Чи кохала його? Почуттів не мала, лише порожні слова, у які він не міг не вірити. Їй подобалось, що він, краший студент, приділяє їй багато уваги. Що пише її портрети. Що фантастично малює її очі. Їй заздрили друзі і одногрупники. Для неї ж це була чергова перемога.

— Ти не повернешся? — запитав він.

— А навіщо? — здивувалася вона.

— Бо я кохаю тебе.

— Що ти розумієш у коханні?

— Ти є моя Муза.

Вона зухвало засміялася.

— Я не зможу без твоїх очей.
— Знайдеш інші.

— Таких більше немає.

— Дивак ти. Простий, наївний і добрий. Бувай!

— Я не відпущу тебе... Ні... Не відпущу, — шепотів сам до себе.

Ці очі взяли його у полон вічного безумства. І переслідували навіть уже хворого.

Микола тримав олівці під подушкою, носив у кишенях. Малював ту, через яку втратив розум, навіть на клаптиках паперу. Згодом дівчина «пдорослішала». Це вже була жінка із знайомими очима. Миколу запитували, хто це, він відповідав: «Вона».

Коли недуга загострилася, малював лише контури, лінії. І підстругував, за звичкою, олівці й постійно тримав їх на похваті. Але Вона в його уяву уже не приходила...

Пригадуєте чудовий давньогрецький міф про Пігмаліона і Галатею? Скульптор витворив незрівнянно красиву статую жінки. І так закохався у неї, що вона, Галатея, ожила. У цій же історії все навпаки. Портрет не ожив, а талант помер.

Ольга ЧОРНА.

ПРОГРАМА ТЕЛЕПЕРЕДАЧ

До уваги глядачів! У телепрограмі можливі зміни. Слідкуйте за анонсами на телеканалах.

3 8 по 14
вересня
2025 року

ПОНЕДІЛОК

8 вересня

1+1

6.30 «Сніданок з 1+1»
10.30, 5.00 «Одруження наосліп»
12.20 Т/с «Родич із холодильника»
14.20, 15.15 Т/с «Допоможи мені, Тодд»
16.10, 17.00 Т/с «Лікарня Новий Амстердам»
18.00, 19.00, 20.00, 21.00 Т/с «Жіночий лікар»
22.00, 22.55 Т/с «Лікарня Новий Амстердам»
23.50 Т/с «Слідство веде Аврора Тігарден»
1.35 «Світ навиворіт»
ICTV
4.15 Т/с «Розтин покаже»
5.45 Служба розшуку дітей
5.50, 23.50, 0.10 Антисомбі
6.10, 7.55, 22.50, 2.15

Громадянська оборона
7.00 Ранок у великому місті
8.40, 20.00 Т/с «Коп з минулого»
11.35 Т/с «У полі зору»
14.05 Х/ф «Втікач»
16.40 Х/ф «Служителі закону»
19.00 Хто хоче стати мільйонером?
0.00 Звернення Президента
0.45 Т/с «Чак»
НОВИЙ КАНАЛ
4.30 Екси
6.00 Т/с «Мерлін»
7.50 Хто зверху?
11.45 Х/ф «Дзеркаль-на маска»
13.40 Х/ф «Ерагон»
15.35 Х/ф «Земля майбутнього: Світ за межами»
18.00 Т/с «Будиночок на щастя»
20.00 Х/ф «Зірвати банк»
21.45 Х/ф «Зірвати банк 2: Високі ставки»
23.40, 0.10 Х/ф «Астрал 2»

0.00 Звернення Президента
1.45 Служба розшуку дітей
СТБ
3.00, 10.05, 2.20 Т/с «Історія одного злочину»
7.30 Т/с «Мислити як злочинець»
14.00 Т/с «Сліпа»
17.25 Т/с «Слід»
20.00 Т/с «К.О.Д.»
21.50 Т/с «Черговий лікар»
23.50 Т/с «Агенти справедливості»
1.45 Т/с «Хід прокурора»
ТЕТ
6.00 Панянка-селянка
7.00 Найкраща оселя
8.00 Моя суперродина
10.00 Т/с «Усі жінки – вільні»
13.10 Х/ф «Король Дроздобород»
14.10, 16.00 Х/ф «Пригоди Паддингтона»
18.00, 20.00 Х/ф «Підлітки-мутанти: черепахи»

ки-ніндзя»
22.00 Т/с «Скажені Сусіди»
0.00 Т/с «Добра відьма»
НТН
6.00, 17.30 «Речдок»
9.15, 1.05 «Випадковий свідок»
10.45, 23.30 Т/с «ФБР»
12.20, 19.20 Т/с «Гаваї 5.0»
14.00, 21.00 Т/с «NCIS: Полювання на вбивцю»
16.30 «Речдок. Велика справа»
2.40 «Речовий доказ»
К1
5.05 «Так не буває»
7.50, 0.35 «Інший світ»
10.00, 10.50, 17.10, 18.00 Т/с «Мисливці за реліквіями»
11.35, 19.00, 22.00 «Камон з Узол і Манько»
12.55 «Світ-огляд з Машею Себовою»
14.00, 16.55 «Орел і Решка. Дайджест»
16.00 «Пригоди з Яною

Метьолкіною»
21.00 «Покутні. Разом по світу»
23.35 «Хижі до їжі»
2+2
6.00 «Шалені перегони»
7.10 Т/с «Хід коня»
14.15 Х/ф «Скелелаз»
16.15 «Куленепробивні янголи»
17.20 «Загублений світ. М'яка сила»
18.15 Х/ф «Ефект колібрі»
20.05 Х/ф «Такий саме зрадник, як ми»
22.00 Т/с «Чорний список»
23.40 Х/ф «Людина-невидимка»
1.50 «Загублений світ»
ENTER-ФІЛЬМ
6.00 «Спеціальні репортажі Валерії Мікульської»
6.30 «Квадратний метр»
8.00 «Зіркові долі»
8.30, 13.55 «Таємниці світу»
9.00 «Корисні поради»
10.00, 1.00 «Удачний проект»

11.00 «Шість соток»
12.50 Правда життя
14.25 «Садові поради»
15.00, 23.00 Т/с «СБУ. Спецоперація»
17.00 Т/с «Комісар Рекс»
ПІКСЕЛЬ
6.00, 13.00, 22.30 Баранчик Шон
6.30, 2.40 Тіві Абетка
7.00 Зірки-Малюки
7.30 Майстерні Бібі
8.30, 18.30
0.50 Хоробрі зайці
9.05 Здорове харчування
9.20, 14.35, 23.30 Кумедні
10.00, 18.00, 21.30 Тобот
10.30, 17.30, 22.00 Бейблейд Х
11.00, 17.00, 20.30 Супергерой Коді
11.30, 15.30, 19.00 Робокар Полі
12.00, 16.30, 20.00 Бджілка Мая
12.30, 16.00, 19.30 Віспер
13.30 Online-садок

НУМО
14.00 Майстерня Бібі
14.30 Іскорки суперсил
21.00 Космічний старт
0.00, 5.00 Хі та Ха
МЕГА
6.00 Шість соток
7.50 Удачний проект
8.50 Містична Україна
9.40 Брама часу
10.30, 16.05 Таємниці світу
11.40 Мегазаводи
12.35 Гра на виживання
14.30 Містичні історії
17.25 Ілюзії сучасності
17.50 Королі Франції
19.50 Комодо: морський світ
21.50 Найнебезпечніші тварини
23.40 Великі художники
1.20 Правда життя
К2
6.35, 14.55, 20.50 «Сімейний суд»
8.25, 18.20 Т/с «Криваві квіти»
9.10 Х/ф «Мій вовк»
10.40 «Готуємо разом»
12.25 «Удачний проект»
14.00, 1.10 «Шість соток»

16.35 Т/с «Чому жінки вбивають»
19.05 «Стосується кожного»
22.30, 4.25, 5.05 «Судові справи»
XSPORT
6.00, 0.35 Вечір боксу присвячений Віталію Дорофєєву
8.00 Grand Tour
9.10, 10.55, 11.55, 12.55 Телемагазин
10.40, 12.40 Бокс
11.40 Змішані єдиноборства
17.55 Х/ф «Гол!»
20.05 TOTAL COMBAT
20.30 Grand Tour
22.00 Х/ф «Фаворит»
БІГУДИ ТБ
6.00, 7.30, 4.30 Сімейні мелодрами
6.30 Телемагазин
10.00 Т/с «Любов не розуміє слів»
11.45, 20.00 Т/с «Червоні бутони»
14.45, 22.40 Говорить Україна
18.00 Т/с «Заборонене кохання»
0.30 Т/с «Щоденники темного»

ВІВТОРОК

9 вересня

1+1

6.30 «Сніданок з 1+1»
10.30 «Одруження наосліп»
12.20 Т/с «Родич із холодильника»
14.20, 15.15 Т/с «Допоможи мені, Тодд»
16.10, 17.00, 22.00, 22.55 Т/с «Лікарня Новий Амстердам»
18.00, 19.00, 20.00, 21.00 Т/с «Жіночий лікар»
23.50 Т/с «Слідство веде Аврора Тігарден»
1.35 «Світ навиворіт»
ICTV
3.45 Т/с «Гарячий»
5.20, 7.55, 2.20 Антисомбі
7.00 Ранок у великому місті
9.05, 18.10, 20.00 Т/с «Коп з минулого»
11.55, 12.40 Т/с «У

полі зору»
14.20 Х/ф «Говард-качка»
16.35 Х/ф «Снайпер 2»
22.50, 0.10 Х/ф «Снайпер»
0.00 Звернення Президента
0.45 Т/с «Чак»
НОВИЙ КАНАЛ
4.40 Екси
6.00 Т/с «Мерлін»
8.00 Хто зверху?
11.50 Х/ф «Темна вежа»
13.35 Х/ф «Червона Шапочка»
15.25 Х/ф «Я номер чотири»
17.30 Т/с «Будиночок на щастя»
20.00 Хто знає?
21.00 Х/ф «Фокус»
23.05, 0.10 Х/ф «8 подруг Оушена»
0.00 Звернення Президента
1.15 Х/ф «Астрал 3»
СТБ
3.05, 10.05 Т/с «Історія одного злочину»
7.35 Т/с «Мислити як

злочинець»
14.05 Т/с «Сліпа»
17.25 Т/с «Слід»
20.00 Т/с «К.О.Д.»
21.50 Т/с «Черговий лікар»
23.45 Т/с «Агенти справедливості»
1.40 Т/с «Хід прокурора»
ТЕТ
6.00 Панянка-селянка
7.00 Найкраща оселя
8.00 Моя суперродина
10.00 Т/с «Усі жінки – вільні»
13.10 Х/ф «Прекрасні створіння»
15.25 Х/ф «Таємничий сад»
17.15 Х/ф «Хроніки Нарнії: Лев, Чаклунка та Шафа»
19.45 Х/ф «Бамблбі»
22.00 Т/с «Скажені Сусіди»
0.00 Т/с «Добра відьма»
НТН
6.00, 17.30 «Речдок»
9.15, 1.05 «Випадковий свідок»

10.45, 23.30 Т/с «ФБР»
12.25, 19.20 Т/с «Гаваї 5.0»
14.00, 21.00 Т/с «NCIS: Полювання на вбивцю»
16.30 «Речдок. Велика справа»
2.40 «Речовий доказ»
К1
4.45 «Так не буває»
7.10, 1.05 «Інший світ»
10.00, 10.55, 17.10, 18.00 Т/с «Мисливці за реліквіями»
11.40, 18.40, 22.30 «Камон з Узол і Манько»
13.10 «Світ-огляд з Машею Себовою»
14.05 «Орел і Решка. Дайджест»
16.00 «Пригоди з Яною Метьолкіною»
21.00 «Покутні. Разом по світу»
0.00 «Хижі до їжі»
2+2
6.00, 4.20 «Джедаї»
7.45, 9.30 Т/с «Кістки»
12.00, 1.15 «Загублений

світ»
16.40 Х/ф «Швидкість»
18.45 Х/ф «З Парижа з любов'ю»
20.20 Х/ф «В'язень»
22.00 Т/с «Чорний список»
23.40 Х/ф «М'юті»
ENTER-ФІЛЬМ
6.00 «Спеціальні репортажі Валерії Мікульської»
6.30 «Квадратний метр»
8.00 «Зіркові долі»
8.30, 13.55 «Таємниці світу»
9.00 «Корисні поради»
10.00, 1.00 «Удачний проект»
11.00 «Шість соток»
12.50 Правда життя
14.25 «Садові поради»
15.00, 23.00 Т/с «СБУ. Спецоперація»
17.00 Т/с «Комісар Рекс»
ПІКСЕЛЬ
6.00, 13.00, 22.30 Баранчик Шон
6.30, 2.40 Тіві Абетка
7.00 Зірки-Малюки

7.30 Майстерні Бібі
8.30, 18.30
Хоробрі зайці
9.05 Здорове харчування
9.20, 14.35, 23.30 Кумедні
10.00, 18.00, 21.30 Тобот
10.30, 17.30, 22.00 Бейблейд Х
11.00, 17.00, 20.30 Супергерой Коді
11.30, 15.30, 19.00 Робокар Полі
12.00, 16.30, 20.00 Бджілка Мая
12.30, 16.00, 19.30 Віспер
13.30 Online-садок
НУМО
14.00 Майстерня Бібі
14.30 Іскорки суперсил
21.00 Космічний старт
0.00, 5.00 Хі та Ха
МЕГА
6.00 Шість соток
7.50 Удачний проект
8.50 Містична Україна

9.40 Місяця Сили
10.30, 16.05 Таємниці світу
11.40 Наци-гіганти
12.35 Найнебезпечніші тварини
14.30 Містичні історії
17.25 Ілюзії сучасності
17.50 Королі Франції
19.50 Комодо: морський світ
21.50 Містика: Безтілесні
23.40 Великі художники
1.20 Правда життя
К2
6.35, 14.55, 20.50 «Сімейний суд»
8.25, 18.20 Т/с «Криваві квіти»
9.10, 19.05 «Стосується кожного»
11.00 «Готуємо разом»
12.45 «Удачний проект»
14.00, 1.10 «Шість соток»
16.35, 22.30 «Судові справи»
17.25 Т/с «Чому жінки вбивають»
XSPORT
6.00, 1.00 Вечір боксу

від SPARTABOX та Top Boxing Generation
8.00 Grand Tour
9.10, 10.55, 11.55, 12.55 Телемагазин
10.40, 12.40 Бокс
11.40 Змішані єдиноборства
17.55 Х/ф «Фаворит»
20.30 Grand Tour
21.30 THE FOOTBALL REVIEW
22.00 Х/ф «Чемпіон»
0.15 Бодібілдинг.
Відкритий Кубок України WABVA
БІГУДИ ТБ
6.00, 7.30, 4.30 Сімейні мелодрами
6.30 Телемагазин
10.00 Т/с «Любов не розуміє слів»
11.45, 20.00 Т/с «Червоні бутони»
14.45, 22.40 Говорить Україна
18.00 Т/с «Заборонене кохання»
0.30 Т/с «Щоденники темного»

СЕРЕДА

10 вересня

1+1

6.30 «Сніданок з 1+1»
10.30, 5.00 «Одруження наосліп»
12.20 Т/с «Родич із холодильника»
14.2, 15.15 Т/с «Допоможи мені, Тодд»
16.10, 17.00, 22.00, 22.55 Т/с «Лікарня Новий Амстердам»
18.00, 19.00, 20.00, 21.00 Т/с «Жіночий лікар»
23.50 Т/с «Слідство веде Аврора Тігарден»
1.35 «Світ навиворіт»
ICTV
3.30 Т/с «Гарячий»
5.10 Служба розшуку дітей
5.15, 7.55 Громадянська оборона
7.00 Ранок у великому місті
8.30, 18.05, 20.00 Т/с

«Коп з минулого»
11.15 Т/с «У полі зору»
13.55 Х/ф «Сфера»
16.25 Х/ф «Снайпер 3»
22.45, 0.10 Х/ф «Снайпер 2»
0.00 Звернення Президента
0.35 Т/с «Чак»
НОВИЙ КАНАЛ
4.20 Екси
5.55 Т/с «Мерлін»
8.35 Хто зверху?
10.20, 12.45 Х/ф «Прибуття»
14.40 Х/ф «Трансформери: Останній лицар»
17.30 Т/с «Будиночок на щастя»
20.00 Поле
21.00 Х/ф «Пастка»
23.00, 0.10 Х/ф «11 друзів Оушена»
0.00 Звернення Президента
1.30 Аферисти в сітях
СТБ
3.10, 10.15, 1.45 Т/с «Історія одного злочину»
7.35 Т/с «Мислити як

як злочинець»
14.05 Т/с «Сліпа»
17.25 Т/с «Слід»
20.00 Т/с «К.О.Д.»
21.55 Т/с «Черговий лікар»
23.50 Т/с «Агенти справедливості»
ТЕТ
6.00 Панянка-селянка
7.00 Найкраща оселя
8.00 Моя суперродина
10.00 Т/с «Усі жінки – вільні»
13.10 Х/ф «Принц і я»
15.10 Х/ф «Підлітки-мутанти: черепахи-ніндзя 2»
17.10 Х/ф «Хроніки Нарнії. Принц Каспіан»
19.50 Х/ф «Хеллбой 2: Золота армія»
22.00 Т/с «Скажені Сусіди»
0.00 Т/с «Добра відьма»
НТН
6.00, 17.30 «Речдок»
9.20, 1.05 «Випадковий свідок»

свідок»
10.50, 23.30 Т/с «ФБР»
12.25, 19.20 Т/с «Гаваї 5.0»
14.00, 21.00 Т/с «NCIS: Полювання на вбивцю»
16.30 «Речдок. Велика справа»
2.40 «Речовий доказ»
К1
5.00 «Так не буває»
7.25, 0.30 «Інший світ»
10.00, 10.55, 17.10, 18.00 Т/с «Мисливці за реліквіями»
11.40, 18.40, 22.10 «Камон з Узол і Манько»
13.05 «Світ-огляд з Машею Себовою»
14.00 «Орел і Решка. Дайджест»
16.00 «Пригоди з Яною Метьолкіною»
21.00 «Покутні. Разом по світу»
23.40 «Хижі до їжі»
2+2
6.00, 4.20 «Джедаї»

7.20, 9.05 Т/с «Кістки»
11.40, 1.10 «Загублений світ»
15.20 Х/ф «Швидкість 2»
17.45 Х/ф «Горець»
19.55 Х/ф «Згадати все»
22.00 Т/с «Чорний список»
23.40 Х/ф «72 години»
ENTER-ФІЛЬМ
6.00 «Спеціальні репортажі Валерії Мікульської»
6.30 «Квадратний метр»
8.00 «Зіркові долі»
8.30, 13.55 «Таємниці світу»
9.00 «Корисні поради»
10.00, 1.00 «Удачний проект»
11.00 «Шість соток»
12.50 Правда життя
14.25 «Садові поради»
15.00, 23.00 Т/с «СБУ. Спецоперація»
17.00 Т/с «Комісар Рекс»
ПІКСЕЛЬ
6.00, 13.00, 22.30

Баранчик Шон
6.30, 2.40 Тіві Абетка
7.00 Зірки-Малюки
7.30 Майстерні Бібі
8.30, 18.30
0.50 Хоробрі зайці
9.05 Здорове харчування
9.20, 14.35, 23.30 Кумедні
10.00, 18.00, 21.30 Тобот
10.30, 17.30, 22.00 Бейблейд Х
11.00, 17.00, 20.30 Супергерой Коді
11.30, 15.30, 19.00 Робокар Полі
12.00, 16.30, 20.00 Бджілка Мая
12.30, 16.00, 19.30 Віспер
13.30 Online-садок
НУМО
14.00 Майстерня Бібі
14.30 Іскорки суперсил
21.00 Космічний старт
0.00, 5.00 Хі та Ха
МЕГА
6.00 Шість соток

7.50 Удачний проект
8.50 Містична Україна
9.40 Брама часу
10.30, 16.05 Таємниці світу
11.40 Наци-гіганти
12.35, 21.50 Найнебезпечніші тварини
14.30 Містичні історії
17.25 Ілюзії сучасності
17.50, 23.40 Королі Франції
19.50 Комодо: морський світ
0.40 Великі художники
К2
6.35, 14.55, 20.50 «Сімейний суд»
8.25, 18.20 Т/с «Криваві квіти»
9.10, 19.05 «Стосується кожного»
11.00 «Готуємо разом»
12.45 «Удачний проект»
14.00, 1.10 «Шість соток»
16.35, 22.30 «Судові справи»
17.25 Т/с «Чому жінки вбивають»
XSPORT
6.00, 0.35 Вечір боксу. Vataga Boxing Show
8.00 Grand Tour
9.10, 10.55, 11.55, 12.55 Телемагазин
10.40, 12.40 Бокс
11.40 Змішані єдиноборства
17.55 Х/ф «Чемпіон»
20.10 Бігова Україна
20.30 Grand Tour
22.00 Х/ф «Бунтівниця»
0.05 THE FOOTBALL REVIEW
БІГУДИ ТБ
6.00, 7.30, 4.30 Сімейні мелодрами
6.30 Телемагазин
10.00 Т/с «Любов не розуміє слів»
11.45, 20.00 Т/с «Червоні бутони»
14.45, 22.40 Говорить Україна
18.00 Т/с «Заборонене кохання»
0.30 Т/с «Щоденники темного»

12.00, 1.10 «Шість соток»
16.35, 22.30 «Судові справи»
17.25 Т/с «Чому жінки вбивають»
XSPORT
6.00, 0.35 Вечір боксу. Vataga Boxing Show
8.00 Grand Tour
9.10, 10.55, 11.55, 12.55 Телемагазин
10.40, 12.40 Бокс
11.40 Змішані єдиноборства
17.55 Х/ф «Чемпіон»
20.10 Бігова Україна
20.30 Grand Tour
22.00 Х/ф «Бунтівниця»
0.05 THE FOOTBALL REVIEW
БІГУДИ ТБ
6.00, 7.30, 4.30 Сімейні мелодрами
6.30 Телемагазин
10.00 Т/с «Любов не розуміє слів»
11.45, 20.00 Т/с «Червоні бутони»
14.45, 22.40 Говорить Україна
18.00 Т/с «Заборонене кохання»
0.30 Т/с «Щоденники темного»

ТРИВАЄ ПЕРЕДПЛАТА з жовтня 2025 року!

ГАЗЕТА «НАШЕ СЛОВО»:

редакційна ціна: 155 грн – до кінця року (з жовтня).

ОГОЛОШЕННЯ – від 8 грн за слово (1 стор. – від 11 грн),
ВІТАННЯ, СПІВЧУТТЯ, ПОМИНАННЯ,
РЯДКИ ВДЯЧНОСТІ – від 120 грн.

ЧЕТВЕР

11 вересня

1+1 6.30 «Сніданок з 1+1»
10.30, 5.00 «Одруження наосліп»
12.20 Т/с «Родич із холодильника»
14.20, 15.15 Т/с «Допоможи мені, Тодд»
16.10, 17.00, 22.00, 22.55 Т/с «Лікарня Новий Амстердам»
18.00, 19.00, 20.00, 21.00 Т/с «Жіночий лікар»
23.50 Т/с «Слідство веде Аврора Тігарден»
ІСТУ 5.15, 7.55, 2.10 Антизомбі
7.00 Ранок у великому місті
ІСТУ 8.30, 18.10, 20.00 Т/с «Коп з минулого»
11.15 Т/с «У полі зору»

П'ЯТНИЦЯ

12 вересня

1+1 6.30 «Сніданок з 1+1»
10.30 «Міняю жінку»
14.15 Т/с «Жіночий лікар»
20.00 Х/ф «Падіння янгола»
22.15 Х/ф «Привид будинку на пагорбі»
0.25 Х/ф «Сили природи»
ІСТУ 5.10 Служба розшуку дітей
5.15, 7.55 Громадянська оборона
7.00 Ранок у великому місті
9.05 Т/с «Коп з минулого»
10.55 Т/с «У полі зору»
14.15 Х/ф «Кінг Конг»
18.00 На трьох
19.0, 21.30, 0.10 Дизель Шоу

СУБОТА

13 вересня

1+1 7.00, 2.15 «Світ навиворіт»
14.00 Х/ф «Артистка»
17.45, 1.00 «Колесо фортуни»
19.00, 21.00 «Вечірній квартал»
22.50 Х/ф «Чикаго»
ІСТУ 4.05 Т/с «Юрчишини»
6.05 На трьох
7.05 Дизель Шоу
10.05 Х/ф «Снайпер»
12.00 Х/ф «Шалений Макс: Дорога гніву»
14.20 Х/ф «Конг: Острів черепа»
16.25 Х/ф «Геосторм»
18.20, 20.15 Х/ф «Веном»

НЕДІЛЯ

14 вересня

1+1 7.00, 2.35 «Світ навиворіт»
15.15, 0.35 Х/ф «Робін Гуд»
17.15 Х/ф «Скеля»
20.00 Х/ф «Падіння янгола»
22.15 Х/ф «Поводир»
ІСТУ 5.20, 6.55 Громадянська оборона
6.05 Антизомбі
7.55 Хто хоче стати мільйонером?
8.50 Т/с «Коп з минулого»
18.00 Х/ф «Швидка»
20.20 Х/ф «Погоня за ураганом»
22.25, 0.10 Х/ф «Пеккар»
0.00 Звернення

14.45, 16.25 Х/ф «Снайпер»
21.50 Т/с «Коп з минулого»
22.50, 0.10 Х/ф «Снайпер 3»
0.00 Звернення Президента
0.35 Т/с «Чак»

НОВИЙ КАНАЛ

4.20 Екзи
6.00 Т/с «Мерлін»
9.05, 20.00 Хто зверху?
12.50 Х/ф «Вовки»
14.25, 16.05 Х/ф «Зірвати банк»
18.00 Т/с «Будиночок на щастя»
21.55 Х/ф «Геніальне пограбування»
0.00 Звернення Президента
0.10 Х/ф «12 друзів Оушена»

СТБ

3.00 Т/с «Історія одного злочину»
7.35 Т/с «Мислити як злочинець»
10.15 Т/с «Історія од-

НОВИЙ КАНАЛ

4.25 Екзи
6.00 Азійський check-in
8.05 Т/с «Будиночок на щастя»
12.05 М/ф «Тролі 2»
13.50 Х/ф «Трон. Спадок»
16.10 Х/ф «Телепорт»
17.55 Х/ф «Пограбування»
20.00 Х/ф «Як викрасти хмарочос»
21.55 Х/ф «Листковий піріг»
0.00 Звернення Президента
0.10 Х/ф «13 друзів Оушена»

СТБ

3.00 Т/с «Агенти справедливості»
13.50, 19.00 Т/с «Сліпа»
21.50 Т/с «Формула щастя»
1.20 Т/с «Слід»

НОВИЙ КАНАЛ

5.40 Азійський check-in
7.30 Однією правою
9.40 Хто знає?
10.45 Поле
11.40, 13.35 М/ф «Крижане серце»
15.15 Х/ф «Бордерлендз»
17.05 Х/ф «Відьмина гора»
19.00 Х/ф «Люсі»
20.45 Х/ф «Творець»
23.10, 0.10, 1.30 Х/ф «Астрал»
0.00 Звернення Президента

СТБ

3.00 Т/с «Слід»
8.15 Т/с «К.О.Д.»
19.00 МастерШеф

НОВИЙ КАНАЛ

5.30 Азійський check-in
7.10 Однією правою
9.30, 11.00 Х/ф «Дельфін Берні»
12.55 Х/ф «Люсі»
14.35 Х/ф «Годзила»
16.55 Х/ф «Годзила II: Король монстрів»
19.20, 21.55 Х/ф «Тихоокеанський рубіж»
0.00 Звернення Президента
0.10 Поле

СТБ

3.00 Т/с «Слід»
11.10 МастерШеф
15.35 Супермама
0.25 ДНК, Свої
2.10 Т/с «Слід»

14.05 Т/с «Сліпа»
17.30 Т/с «Слід»
20.00 Т/с «К.О.Д.»
21.50 Т/с «Черговий лікар»
23.45 Т/с «Агенти справедливості»

ТЕТ

6.00 Панянка-селянка
7.00 Найкраща оселя
8.00 Моя суперродина
10.00 Т/с «Усі жінки – відьми»
13.10 Х/ф «Таємничий сад»
15.00 Х/ф «Бамблбі»
17.15 Х/ф «Хроніки Нарнії: Підкорювач Світанку»
19.25 Х/ф «Халк»
22.00 Т/с «Скажені Сусіди»
0.00 Т/с «Добра відьма»

НТН

6.00, 17.30 «Речдок»
9.20, 1.05 «Випадковий свідок»
10.45, 23.30 Т/с

ТЕТ

6.00, 5.15 Ближче до зірок
7.00 М/ф «Ми – монстри 2»
8.30, 10.00 М/ф «Тед-мандариник»
11.30 Х/ф «Дра і загублене місто»
13.20 Х/ф «Спайдервік: хроніки»
15.00 Х/ф «Джеррі Магауайер»
17.30 Х/ф «Джек Річер: не відступай»
19.45 Х/ф «Орлиний зір»
22.00 Ліга Сміху

НТН

6.00, 17.30 «Речдок»
9.20, 1.05 «Випадковий свідок»
10.45, 23.30 Т/с «ФБР»
12.20, 19.20 Т/с «Гавваї 5.0»
14.00, 21.00 Т/с

ТЕТ

6.00 М/ф «Академія Монстрів»
8.20 Я люблю Україну
10.10, 11.40 М/ф «Панда Кунг-Фу»
13.10 М/ф «Супер Шістка»
14.50, 16.40 Х/ф «Підлітки-мутанти: черепашки-ніндзя»
18.40 М/ф «Двійник»
20.50 Х/ф «Леон-кілер»
23.00 Х/ф «Хеллбой 2»

НТН

6.00 «Речдок»
7.50, 17.30 «Речдок. Велика справа»
9.55, 0.45 Т/с «Елементарно»
22.30 Х/ф «Холодна помста»

ТЕТ

6.00 М/ф «Супер Шістка»
11.50, 14.20, 16.50 Х/ф «Хроніки Нарнії»
19.00 Я люблю Україну
20.50 Х/ф «До зустрічі з тобою»
23.00 Х/ф «Леон-кілер»
1.10 Розсміши коміка

НТН

6.00 «Речдок»
7.45, 17.30 «Речдок. Велика справа»
9.45, 22.45 Т/с «Елементарно»
13.00 Х/ф «Форпост»
15.15 Х/ф «Холодна помста»

«ФБР»
12.20, 19.20 Т/с «Гавваї 5.0»
14.00, 21.00 Т/с «NCIS: Полювання на вбивцю»
16.30, 2.40 «Речдок. Велика справа»

К1

5.05 «Так не буває»
7.25, 0.35 «Інший світ»
10.0, 10.55, 17.10, 18.00 Т/с «Мисливці за реліквіями»
11.40, 18.40, 21.50 «Камон»
12.50 «Світ-огляд»
13.35, 16.35 «Орел і Решка»
16.00 «Пригоди з Яною Метьолкіною»
21.00 «Покутні. Разом по світу»
23.20 «Хижі до їжі»

2+2

6.00, 4.15 «Джедаї»
7.20, 9.55 Т/с «Кістки»
11.40, 2.00 «Загублений світ»

«NCIS: Полювання на вбивцю»

16.30, 2.30 «Речовий доказ»

К1

5.05 «Так не буває»
7.25, 0.10 «Інший світ»
10.00, 10.55, 17.10, 18.00 Т/с «Мисливці за реліквіями»
11.40, 18.50, 22.05 «Камон»
12.35 «Світ-огляд»
14.10 «Орел і Решка»
16.00 «Пригоди з Яною Метьолкіною»
21.00 «Покутні. Разом по світу»
23.10 «Хижі до їжі»

2+2

6.00, 4.25 «Джедаї»
7.50, 10.20 Т/с «Кістки»
12.05, 1.15 «Загублений світ»
14.50 Х/ф «Горець»
17.00 Х/ф «Контрабанда»
19.00 Х/ф «Три дні на

«Випадковий свідок»

2.20 «Випадковий свідок»
4.45 «Інший світ»
7.10 «Наволю М»
9.50, 10.40, 11.30, 12.25 Т/с «Мисливці за реліквіями»
13.10, 19.25, 0.25 «Орел і Решка»
14.00 «Покутні. Разом по світу»
16.30 «Світ-огляд»
21.00 «Камон»

2+2

6.00 «Джедаї»
8.00, 1.20 «Загублений світ»
12.40 Х/ф «Згадати все»
14.45, 16.50 Х/ф «Швидкість»
19.00 Х/ф «Нескінченність»
20.55 Х/ф «Стрілок»
23.10 Х/ф «Людина-невидимка»

К1

7.25 «Крафтові мандри з Євгеном Синельниковим»
10.10, 11.00, 12.00, 12.50 Т/с «Мисливці за реліквіями»
13.40, 19.15, 23.25 «Орел і Решка»
14.00 «Покутні. Разом по світу»
17.05 «Світ-огляд»
21.00 «Камон»

2+2

6.00 «Помста природи»
8.50 «Загублений світ»
13.40 Х/ф «Діамант Джеру»
15.15 Х/ф «Нескінченність»
17.10 Х/ф «Фантастична четвірка»
19.00 Х/ф «Аватар»
22.00 Х/ф «Чорна діра»
0.00 Х/ф «М'юті»

2+2

6.00, 13.00, 22.30 Баранчик Шон
6.30, 2.40 ТiВi Абетка
7.00 Зірки-Малюки
7.30 Майстерні Бібі
8.30, 15.00, 18.30 Хоробрі зайці
9.05 Здорове харчування

16.05 Х/ф «Згадати все»
18.10 Х/ф «Такий саме зрадник, як ми»
20.05 Х/ф «Чужа територія»
22.00 Х/ф «Поліцейський чи негідник»
0.00 Х/ф «Екс махіна»

ENTER-ФІЛЬМ

6.00 «Спеціальні репортажі Валерії Мікульської»
6.30 «Квадратний метр»
8.00 «Зіркові долі»
8.30, 13.55 «Таємниці світу»
9.00 «Корисні поради»
10.00, 1.00 «Удачний проект»
11.00 «Шість соток»
12.50 Правда життя
14.25 «Садові поради»
15.00 Т/с «СБУ. Спецоперація»
17.00 Т/с «Комісар Рекс»
23.00 Т/с «Мафіоза»

ENTER-ФІЛЬМ

21.30 Х/ф «Проклята»
23.30 Х/ф «Чужа територія»
6.00 «Спеціальні репортажі Валерії Мікульської»
6.30 «Квадратний метр»
8.00, 1.00 «Зіркові долі»
8.30, 13.55 «Таємниці світу»
9.00 «Корисні поради»
10.00 «Удачний проект»
11.00 «Шість соток»
12.50 Правда життя
14.25 «Садові поради»
15.00, 23.00 Т/с «Мафіоза»
17.00 Т/с «Комісар Рекс»

ПІКСЕЛЬ

6.00, 13.00, 22.30 Баранчик Шон
6.30, 2.40 ТiВi Абетка
7.00 Зірки-Малюки
7.30 Майстерні Бібі
8.30, 15.00, 18.30 Хоробрі зайці

ENTER-ФІЛЬМ

6.00 «Спеціальні репортажі Валерії Мікульської»
6.30 «Квадратний метр»
8.30, 1.00 «Зіркові долі»
9.00 «Україна вражає»
10.05 «Садові поради»
10.40 «Шість соток»
12.30 «Удачний проект»
14.00 «Таємниці світу»
15.00, 23.00 Т/с «Мафіоза»
17.00 Т/с «Комісар Рекс»

ПІКСЕЛЬ

6.00, 13.00, 22.30 Баранчик Шон
6.30, 2.40 ТiВi Абетка
7.00 Зірки-Малюки
7.30 Майстерні Бібі
8.30, 15.00, 18.30 Хоробрі зайці
9.05 Здорове харчування

ENTER-ФІЛЬМ

6.00 «Спеціальні репортажі Валерії Мікульської»
6.30 «Квадратний метр»
8.30, 1.00 «Зіркові долі»
9.00 «Україна вражає»
10.05 «Садові поради»
10.40 «Шість соток»
12.30 «Удачний проект»
14.00 «Таємниці світу»
15.00, 23.00 Т/с «Мафіоза»
17.00 Т/с «Комісар Рекс»

ПІКСЕЛЬ

6.00, 13.00, 22.30 Баранчик Шон
6.30, 2.40 ТiВi Абетка
7.00 Зірки-Малюки
7.30 Майстерні Бібі
8.30, 15.00, 18.30 Хоробрі зайці
9.05 Здорове харчування

ПІКСЕЛЬ
6.00, 13.00, 22.30 Баранчик Шон
6.30, 2.40 ТiВi Абетка
7.00 Зірки-Малюки
7.30 Майстерні Бібі
8.30, 15.00, 18.30, 0.50 Хоробрі зайці
9.05 Здорове харчування
9.20, 14.35, 23.30 Кумедні

ПІКСЕЛЬ

10.00, 18.00, 21.30 Тобот
10.30, 17.30, 22.00 Бейблейд Х
11.00, 17.00, 20.30 Супергерой Коді
11.30, 15.30, 19.00 Робокар Полі
12.00, 16.30, 20.00 Бджілка Мая
12.30, 16.00, 19.30 Віспер
13.30 Online-садок
14.00 Майстерня Бібі
14.30 Іскорки суперсил
21.00 Космічний старт

МЕГА

6.00 Шість соток
7.50 Удачний проект
9.05 Здорове харчування
9.20, 14.35, 23.30 Кумедні
10.00, 18.00, 21.30 Тобот
10.30, 17.30, 22.00 Бейблейд Х
11.00, 17.00, 20.30 Супергерой Коді
11.30, 15.30, 19.00 Робокар Полі
12.00, 16.30, 20.00 Бджілка Мая
12.30, 16.00, 19.30 Віспер
13.30 Online-садок
14.00 Майстерня Бібі
14.30 Іскорки суперсил
21.00 Космічний старт

ПІКСЕЛЬ

6.00, 13.00, 22.30 Баранчик Шон
6.30, 2.40 ТiВi Абетка
7.00 Зірки-Малюки
7.30 Майстерні Бібі
8.30, 15.00, 18.30 Хоробрі зайці

МЕГА

6.00 Шість соток
7.50 Удачний проект
8.50 Містична Україна
9.40 Брама часу
10.30, 16.05 Таємниці світу
11.40 Наці-гіганти
12.35 Містика:

МЕГА

харчування
9.20, 14.35, 23.30 Кумедні
10.00, 18.00, 21.30 Тобот
10.30, 17.30, 22.00 Бейблейд Х
11.00, 17.00, 20.30 Супергерой Коді
11.30, 15.30, 19.00 Робокар Полі
12.00, 16.30, 20.00 Бджілка Мая
12.30, 16.00, 19.30 Віспер
13.30 Online-садок
14.00 Майстерня Бібі
14.30 Іскорки суперсил
21.00 Космічний старт

МЕГА

5.50 Шість соток
8.00 Удачний проект
9.00 Україна: забута історія
9.50 Таємниці світу
11.50, 22.50 Містичні історії

ENTER-ФІЛЬМ

6.00 «Спеціальні репортажі Валерії Мікульської»
6.30 «Квадратний метр»
8.30, 1.00 «Зіркові долі»
9.00 «Україна вражає»
10.05 «Садові поради»
10.40 «Шість соток»
12.30 «Удачний проект»
14.00 «Таємниці світу»
15.00, 23.00 Т/с «Мафіоза»
17.00 Т/с «Комісар Рекс»

МЕГА

5.50 Шість соток
8.00 Удачний проект
9.00, 0.30 Королі Франції
9.50 Таємниці світу
11.50, 22.50 Містичні історії
14.15 Долина мумій

8.50 Містична Україна
9.40 Місця Сили
10.30, 16.15 Таємниці світу
11.40 Наці-гіганти
12.35 Найнебезпечніші тварини
14.30 Містичні історії
17.25 Ілюзії сучасності
17.50 Королі Франції
19.50 Комодо: морський світ

К2

6.35, 14.55, 20.50 «Сімейний суд»
8.25, 18.20 Т/с «Криваві квіти»
9.10, 19.05 «Стосується кожного»
11.00 «Готуємо разом»
12.45 «Удачний проект»
14.00, 1.10 «Шість соток»
16.35, 22.30 «Судові справи»
17.25 Т/с «Чому жінки вбивають»

К2

6.35, 14.55, 20.50 «Сімейний суд»
8.25, 18.20 Т/с «Криваві квіти»
9.10, 19.05 «Стосується кожного»
11.00 «Готуємо разом»
12.45 «Удачний проект»
14.00, 1.10 «Шість соток»
16.35, 22.30 «Судові справи»
17.25 Т/с «Чому жінки вбивають»

МЕГА

6.00 Шість соток
7.50 Удачний проект
9.05 Здорове харчування
9.20, 14.35, 23.30 Кумедні
10.00, 18.00, 21.30 Тобот
10.30, 17.30, 22.00 Бейблейд Х
11.00, 17.00, 20.30 Супергерой Коді
11.30, 15.30, 19.00 Робокар Полі
12.00, 16.30, 20.00 Бджілка Мая
12.30, 16.00, 19.30 Віспер
13.30 Online-садок
14.00 Майстерня Бібі
14.30 Іскорки суперсил
21.00 Космічний старт

К2

6.35, 14.55, 20.50 «Сімейний суд»
8.25, 18.20 Т/с «Криваві квіти»
9.10, 19.05 «Стосується кожного»
11.00 «Готуємо разом»
12.45 «Удачний проект»
14.00, 1.10 «Шість соток»
16.30, 22.30 «Судові справи»
17.25 Т/с «Чому жінки вбивають»

МЕГА

6.00 Шість соток
7.50 Удачний проект
8.50 Містична Україна
9.40 Брама часу
10.30, 16.05 Таємниці світу
11.40 Наці-гіганти
12.35 Містика:

К2

14.15 Містика: Безтілесні
16.15 У дикій природі з Беаром Грілзом
21.00 Долина мумій
0.30 Королі Франції
6.25 «Удачний проект»
8.05, 1.50 «Шість соток»
9.00 «Солодка дача»
9.10 «Готуємо разом»
11.00 Т/с «Чому жінки вбивають»
14.30, 21.45 «Сімейний суд»
16.00, 23.30 «Судові справи»
18.30 Т/с «Голос з минулого»

К2

6.25 «Удачний проект»
8.05, 1.50 «Шість соток»
9.00 «Солодка дача»
9.10 «Готуємо разом»
11.00 Т/с «Чому жінки вбивають»
14.30, 21.45 «Сімейний суд»
16.00, 23.30 «Судові справи»
18.30 Т/с «Голос з минулого»

К2

6.25 «Удачний проект»
8.05, 1.50 «Шість соток»
9.00 «Солодка дача»
9.10 «Готуємо разом»
11.00 Т/с «Чому жінки вбивають»
14.30, 21.45 «Сімейний суд»
16.00, 23.30 «Судові справи»
18.30 Т/с «Голос з минулого»

К2

6.25 «Удачний проект»
8.05, 1.50 «Шість соток»
9.00 «Солодка дача»
9.10 «Готуємо разом»
11.00 Т/с «Чому жінки вбивають»
14.30, 21.45 «Сімейний суд»
16.00, 23.30 «Судові справи»
18.30 Т/с «Голос з минулого»

XSPORT

6.00 Х/ф «Бунтівниця»
8.00 Grand Tour
9.10, 10.55, 11.55, 12.55 Телемагазин
10.40, 12.40 Бокс
11.40 Змішані единоборства
18.00 Вечір змішаних единоборств MMA та Kickboxing-PRO
20.00 Дзюдо. Чемпіонат України
22.00 Х/ф «Гол 2»
0.05 TOTAL COMBAT

БІГУДІ ТБ

НА ЗАМІТКУ

ПАПРИКА: ЯКА БУВАЄ ТА ЯК ЇЇ ВИКОРИСТОВУВАТИ

ПАПРИКА І
БОЛГАРСЬКИЙ
ПЕРЕЦЬ: ЧИ Є
РІЗНИЦЯ

Паприка і болгарський перець — це по суті одне й те саме. Паприка — це спеція, отримана з сушеного та подрібненого солодкого червоного перцю, який часто називають болгарським перцем. Тобто, болгарський перець — це сировина, а паприка — це готова приправа, яка може мати різні ступені гостроти, залежно від сорту перцю та способу обробки.

Болгарський перець — це загальна назва для солодкого перцю (Capsicum annuum), який має різні форми та розміри, і може бути зеленим, жовтим, оранжевим або червоним кольору. Назва «болгарський перець» закріпилася за цим овочем через те, що Болгарія була одним з основних постачальників перцю в СРСР.

Паприка — це подрібнений сушений болгарський перець, який може бути солодким, напівсолодким або гострим, в залежності від сорту перцю і кількості насіння, що використовується при виробництві.

РІЗНИЦЯ В СМАКУ ТА КОЛЬОРІ. Свіжий болгарський перець має солодкий, трохи трав'янистий смак, а паприка, в залежності від сорту, може бути від солодко-ватого до гострої та мати яскраво-червоний колір, якщо виготовлена з дозрілих плодів.

ВИКОРИСТАННЯ. Болгарський перець використовується у свіжому вигляді для приготування різноманітних страв, а паприка — як приправа, яка додає смак та колір стравам, наприклад, гуляшу, ризоту, супам, соусам та м'ясним стравам. Взагалі слово «па-

прика» походить з угорської мови й буквально означає «перець». Традиційно її висушують з різних сортів солодкого перцю Capsicum annuum, котрий походить ще з Мезоамерики, де центральномексиканські культури вирощували цей перець більш, ніж 6000 років тому. І хоча в Європу паприка потрапила в 1493 р. разом із першими іспанцями-колонізаторами, як спецію її почали використовувати тільки в 19 ст.

Незважаючи на екзотичний смак, паприка не є такою незвичайною пряністю. Її навіть можна приготувати вдома власноруч, висушивши і перемоловши перець. Власне, саму спецію і іспанці, і угорці, і решта європейців виробляли власноруч із мексиканської сировини.

Уся паприка виготовляється з сортів солодкого перцю і часто включає також перець чилі, халапеньо та поблано для гострішого смаку. Використання різних сумішей меленого перцю та копчення одних чи інших додає суміші складніші смаки та визначає рівень гостроти спеції. А для створення копченої паприки, перед висушуванням перець коптять.

Гострота спеції також залежить від того, що використовується для її приготування: насіння, м'якоть чи цілий перець. Насіння перцю, як правило, гостріше, ніж м'якоть, тому чим більше його в спеції, тим гострішою вона буде.

**ЧОТИРИ ВИДИ
ПАПРИКИ І КУДИ
ЇЇ ДОДАВАТИ**

Загалом уся паприка у вигляді спеції ділиться на чотири види, однак кожен із них також може розділятися на менші підвиди в залежності від сортів, гостроти та специфічних посмаків.

1. Солодка паприка. Якщо у вас є спеція, котра називається просто «паприка», це скоріше за все солодка чи радше нейтральна паприка. Вона не має яскраво вираженого

смаку, однак може збалансувати інші в страві. Також солодка паприка додасть страві симпатичного жовтогогарячого чи червоного відтінку. Тому її Євген Клопотенко, наприклад, радить додавати в рис, плов, хумус, салати та морепродукти.

2. Угорська паприка. Угорці дуже серйозно ставляться до своєї паприки, тому вона має аж вісім різних смаків, які варіюються від дуже м'якого до пекучого. Однак у магазинах ви частіше зустрінете просто угорську паприку, котра представляє собою середню між усіх видів.

Її широко використовують в угорській кухні, зокрема в гуляші, паприкаші, голубцях і рагу. Позаяк ця паприка має досить виразний смак, але не є надто гострою чи ароматною, вона, певно, найлегше інтегрується в страву. Тому так само додавайте її до овочів, м'яса чи маринадів, до круп чи картоплі.

3. Іспанська паприка Pimenton. Іспанці також створили кілька видів паприки для своєї кухні, однак у них вона гостріша за угорську. Угорці переважно готують паприку на основі солодкого перцю, а іспанці — різних видів чилі. Приміром, солодка іспанська паприка готується з кругленьких чилі каскабель, гостра — з перцю чилі яранда, яріза та джеромін. Інший рівень смаку іспанської паприки — гірко-солодкий, виготовлений із гострих і прямих перців жаріза та яранда. Усі ці три види паприки досить гострі, тому їх радять тільки любителям злегка обпеченого язика.

4. Копчена паприка. Будь-яка паприка може бути копченою, якщо перед висушуванням її прокопчуть на диму. Така паприка має сильний димний аромат і досить виразний смак, особливо порівняно зі звичайною. Копчена паприка наповнить ароматом і смаком будь-яку страву. Саме тому Євген Клопотен-

ко не радить додавати цю спецію в страву з уже досить самостійним смаком, щоб не перебити його. Та й узагалі, копчену паприку варто додавати в невеликих кількостях. Найкраще для цього підійдуть гарніри, маринади для м'яса та, часом, салати й боули.

Ще одна порада для любителів спецій — спробувати всі види паприки та вибрати улюблений саме за смаком, а не абстрактними описами. А ще краще мати вдома всі види, щоб змішувати їх та використовувати за настроєм і ситуацією.

КОРИСТЬ ПАПРИКИ

- активізує захисні сили організму;
- підвищує потенцію;
- покращує обмін речовин;
- розріджує кров, корисна при тромбозах;
- сприяє підвищенню гемоглобіну;
- зберігає зір;
- покращує травлення;
- стимулює роботу печінки і підшлункової залози;
- надає сил, прибирає сонливість;
- допомагає при метеоризмі, спазмах.

У медичних цілях застосовуються пекучі сорти для протизастудних пластирів, у мазах і розтираннях проти радикуліту, ревматизму і захворювань суглобів, при пролежнях. Зовнішньо вона корисна при облісінні і ламкості нігтів. Прийом приправи всередину стимулює апетит.

При схудненні. Паприку часто використовують для зниження зайвої ваги. Вона активізує обмінні і травні процеси, а також сприяє спалюванню жиру. Звичайно, її застосовують не в чистому вигляді, а як добавку в їжу і напої, оскільки вона покращує смак дієтичного їжі.

Для боротьби з целюлітом. У продажу можна зустріти пластирі з застосуванням цієї прянощі, а також таблетки з нею. Дуже популярні для боротьби з целюлітом і підтягування шкірного покриву використовують обгортання з застосуванням паприки. Такі процедури добре виводять зайву рідину і спалюють жирові відкладення. **Важливо!** Всі корисні властивості і смакові якості в меленої паприці зберігаються тільки півроку, потім вона починає видихатися.

ПРОТИПОКАЗАННЯ

Протипоказанням слугить індивідуальна непереносимість.

Цією пряністю не рекомендується зловживати людям при загостренні панкреатиту і захворювань шлунково-кишкового тракту, при підвищеній кислотності, холециститі, гепатиті.

Вона небажана при аритмії, ішемії серця, серцебитті, епілепсії, нервовому збудженні.

Її також слід виключати з раціону вагітним жінкам і при годуванні груддю.

**СМАЧНОГО!
БУТЕРБРОДИ****З ЯЙЦЕМ ТА СИРОМ**

ІНГРЕДІЄНТИ: батон — 5 скибочок, сир твердий — 150 г, куряче яйце — 5 шт., вершкове масло — 50 г, сіль, перець чорний мелений, паприка — за смаком

ПРИГОТУВАННЯ:

вершкове масло розтопити в мікрохвильовій печі і змастити деко або форму для запікання. Твердий сир подрібнити на тертці. Скибочки батона перекласти на лист і на них гіркою укласти натертий сир. У середині сиру рукою зробити невелике заглиблення, у кожне акуратно розбити по одному яйцю.

Увімкніть духовку на +200°. Потім посипте бутерброди сіллю з чорним перцем і паприкою. Поставте в гарячу духовку на 10 хв. За цей час сир розплавиться і яйце залишиться з рідким жовтком. Приготовлені гарячі бутерброди розкласти по порційним тарілкам і одразу подати на сніданок.

КАБАЧКИ ЗАПЕ-**ЧЕНІ В МАРИНАДІ**

ІНГРЕДІЄНТИ: 1,8 кг кабачків.

ІНГРЕДІЄНТИ для маринаду 1: 1 ч.л. солі, 1 ч.л. сушеного імбиру, 1 ч.л. сушених томатів, 1 ч.л. паприки сушеної солодкої, 1 ч.л. паприки сушеної пелюстки, 1 ч.л. паприки копченої, 1 ч.л. італійські трави, 1/3 ч.л. сушеного розмарину, 2 ст.л. олії.

ІНГРЕДІЄНТИ для маринаду 2: 3 ст.л. соєвого соусу, 2 ст.л. олії.

ПРИГОТУВАННЯ: кабачки миємо, обрізаємо хвостики. Ріжемо їх вздовж навпіл. На внутрішній поверхні робимо насічки ножем і викладаємо на деко застелене рукавом для запікання або пергаментом. Готуємо маринад 1: з'єднуємо сіль, олію і всі спеції, гарно перемішуємо. Приправи паприки пелюстки і томати сушені, можна посипати зверху окремо.

Викладаємо маринад чайною ложкою на кабачки і далі пензликом рівномірно розподіляємо по всій поверхні. Ставимо в холодну духовку, виставляємо температуру +200°, запікаємо 40 хв.

Поки запікаються кабачки, готуємо маринад 2: з'єднуємо олію і соєвий соус, та коли мине 40 хв. змащуємо кабачки маринадом. Далі переставляємо кабачки на верхній рівень, щоб гарно зарум'янилися, і запікаємо ще 20 хв.

БУЛГУР**З ПІДЛИВОЮ**

ІНГРЕДІЄНТИ: 250 г булгуру сухого, 50 г вершкового масла.

ІНГРЕДІЄНТИ для підливи: 1 цибулина, 4 великих мисливських ковбаски, 0,5 л готової білої квасолі, 4 ст.л. томатного соусу, 2 ч.л. копченої паприки, за смаком сіль, перець, сметана, 1 ст.л. олії, 2 зменні відварених грибів, 2 зуб. часнику.

ПРИГОТУВАННЯ: обсмажити цибулину і часник до золотистого кольору, вквести мисливські ковбаски нарізані кільцями, обсмажити. Коли ковбаски будуть готові додати промиту готову квасоллю. Перемішати.

Можна додати жменю відварених грибів. Далі додаємо спеції, томатний соус, копчену паприку і тушуємо 15 хв. під кришкою.

Паралельно промитий булгур варимо у підсоленій воді до повної готовності. Після приготування до круп додаємо трішки вершкового масла. Подаємо з підливою. Ця підливка смакує, як із кашами, так і з картоплею пюре.

**КУРЯЧІ СТЕГНА
З КОПЧЕНОЮ
ПАПРИКОЮ**

ІНГРЕДІЄНТИ: 1,5 кг курячого стегна (без кісточок), 1 ч.л. солі, 1 ч.л. копченої паприки, 1 ч.л. соусу чилі з часником, 3 ч.л. сушеної апельсинової цедри, кунжут для посипки.

ПРИГОТУВАННЯ: м'ясо миємо, додаємо сіль, паприку, соус чилі і цедру. Все перемішуємо, викладаємо на деко застелене рукавом для запікання. Зверху посипаємо кунжутом. Запікаємо 50 хв. при +200° і залишаємо у вимкнутій духовці ще на 20 хв.

**ДОМАШНІЙ
ПЛАВЛЕНИЙ СИР**

ІНГРЕДІЄНТИ: 350 г сиру кисломолочного, 50 г вершкового масла, 1 яйце, 1 ч.л. безгіркової соди, 0,5 ч.л. солі, 1 ч.л. паприки сушеної шматочками, 1 ч.л. безгіркового часнику.

ПРИГОТУВАННЯ: взяти 2 каstrулі для водяної бані. В ємність більшого діаметру наливаємо воду, в неї ставимо другу ємність із сиром кисломолочним, так щоб дно було занурене у воду. Вмикаємо вогонь.

Поки прогрівається сир, з'єднуємо сіль, часник, паприку і зелень.

В сир додаємо соду і перемішуємо, продовжуємо помішувати 3 хв., або поки сир не стане однорідним, без грудочок. Додаємо вершкове масло і знову перемішуємо до повного розчинення масла. Додаємо яйце і швидко мішаємо, щоб не згорнулося. Додаємо спеції і продовжуємо помішувати ще 3 хв. Вимикаємо. Перекладаємо сир гарячим у зручну ємність.

**ЛІНІВІ ГОЛУБЦІ
З ПАПРИКОЮ**

ІНГРЕДІЄНТИ: 1 велике деко, 250 г готового рису, 1 кг фаршу, свіжа капуста, морква, цибулина, за смаком — сіль, перець, солодка паприка, 5 ст.л. сметани, 5 ст.л. томатного соусу, чиста вода, до половини голубців.

ПРИГОТУВАННЯ: змішати у мисці варений рис, фарш, натерту моркву, дрібно порізану цибулю і капусту. Додати сіль, перець, паприку. Все перемішати до однорідної маси. Мокрими руками виробити голубці. Викладаємо на деко.

Розмішуємо сметану і томатний соус, заливаємо голубці в деко. Додаємо воду, щоб була до половини, можна трохи вквести голубців. Запікати 35 хв. при +200°. Коли запікаються, двічі полити соусом.

ЗА ГОРИЗОНТАЛЛО:

1. Листок грошей при розрахунку. 4. Поединок, на який Атос, Портос і Арамис запрошували д'Артаньяна. 7. Вишукана страва для гурмана. 13. Літальний апарат для нечистої сили. 14. Каша для малечі. 15. Музичний інструмент,

який «до вподоби» вантажникам. 16. Хорони для білочки. 17. Торба Діда Мороза. 18. Розважальний заклад з місцями для поцілунків. 21. Його кидують для вирішення суперечки. 22. Жіночий хутряний кошушок.

який «до вподоби» вантажникам. 16. Хорони для білочки. 17. Торба Діда Мороза. 18. Розважальний заклад з місцями для поцілунків. 21. Його кидують для вирішення суперечки. 22. Жіночий хутряний кошушок.

ЗА ВЕРТИКАЛЛО:

2. Їх не міняють на сто рублів. 3. Очіпок факіра. 5. Місто з хмарочосами. 6. Прилад для вимірювання температури. 8. Ансамбль із п'яти виконавців. 9. «Маска» для

політиків. 10. Зореліт Баби-Яги. 11. Дурь з коноплі. 12. Тара для маринованих огірочків. 19. Місто Кості-моряка. 20. Сильне враження від побаченого.

політиків. 10. Зореліт Баби-Яги. 11. Дурь з коноплі. 12. Тара для маринованих огірочків. 19. Місто Кості-моряка. 20. Сильне враження від побаченого.

**ПРОДАМ ДОРОСЛИХ
ДОМАШНІХ КУРЧАТ**

(БІЛЬШЕ ПІВНИКІВ).
(097)924-68-46. №223.

**ПРОДАМ ПІДРОШЕНИХ
ДОМАШНІХ КУРЧАТ**

(3,5 МІСЯЦІ).
(097)924-68-46. №222.

**ПРОДАЄМО ДОМАШНІ
РИБНІ КОНСЕРВИ**

(ТОВСТОЛОБ, КОРОП,
КАРАСЬ, ЛЯШ)
(067)832-46-97. №189.

ПРОДАМ ПШЕНИЦЮ.

(098)244-07-52. №216.

**ПІСОК, ЩЕБІНЬ, ГРАНВІДСІВ
ТА ІНШЕ. ДОСТУПНІ ЦІНИ.**

(067)438-86-84. №195.

ВІД ЛОПАТИ - ДО ЗІЛА

ПІСОК, ЩЕБІНЬ,
ГРАНВІДСІВ ТА ІНШЕ.

(067)429-50-52,
(050)305-27-66. №181.

ПРОДАМ ДІЛЯНКУ

З ГОРОДОМ, ПОБУДОВАНО
ГАРАЖ, ПОГРІБ (ЧОРНОБАЙ).

(050)231-24-74. №23.

ВТРАЧЕНІ АТЕСТАТ про повну загальну середню освіту ЕР №37313445 та **ДОДАТОК ДО АТЕСТАТА 12 АТ №987843**, видані 21.06.2009 р. Великоканівецьким навчально-виховним комплексом «Дошкільний навчальний заклад - загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів» на ім'я **КОЩАВКА ІННА АНАТОЛІВНА**, **ВВАЖАТИ НЕДІЙСНИМИ.** №217.

РАДІО «ЧОРНОБАЇВСЬКА ХВИЛЯ»

105,5 FM

ФОТО НА ДОКУМЕНТИ

ЧОРНОБАЇВСЬКЕ КПП:
вул. Центральна, 211, 1-й поверх.

ФОТО НА ПОЛОТНІ

ГАЗЕТА «НАШЕ СЛОВО»:

**ОГОЛОШЕННЯ - від 8 грн за слово,
ВІТАННЯ, ПОМИНАННЯ, РЯДКИ
ВДЯЧНОСТІ - від 120 грн.**

ВІДПОВІДІ ДО КРОСВОРДА

За горизонталлю 1. Здача. 4. Дуель. 7. Делікатес. 13. Мітла. 14. Манка. 15. Піаніно. 16. Дупло. 17. Мішок. 18. Кінотеатр. 21. Жереб. 22. Манто. За вертикаллю: 2. Друзі. 3. Чалма. 5. Мегаполіс. 6. Термометр. 8. Квінтет. 9. Імідж. 10. Ступа. 11. Анаша. 12. Банка. 19. Одеса. 20. Ефект.

**ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО НАМІР
ОТРИМАТИ ДОЗВІЛ НА ВИКИДИ**

Повне та скорочене найменування суб'єкта господарювання: АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «УКРНАФТА» (АТ «УКРНАФТА»). Ідентифікаційний код юридичної особи в ЄДРПОУ: 00135390. Місцезнаходження суб'єкта господарювання: 04053, м. Київ, провул. Несторовській, 3-5, контактний номер телефону: (044)506-11-99, адреса електронної пошти суб'єкта господарювання: office@ukrناfta.com.

Місцезнаходження об'єкта/промислового майданчика: 19950, Черкаська обл., Золотоніський р-н, с. Іркліїв, вул. Київська, буд. 70.

Мета отримання дозволу на викиди: отримання дозволу на викиди для існуючого об'єкта III групи.

Відомості про наявність висновку з оцінки впливу на довкілля: згідно ЗУ «Про оцінку впливу на довкілля» підприємство підпадає під вимоги Закону «Про оцінку впливу на довкілля», однак підприємство діюче та введено в експлуатацію з 2002 р., тому процедуру з оцінки впливу не проходили.

Загальний опис об'єкта (опис виробництва та технологічного устаткування): На автозаправній станції (АЗС № 23/005) здійснюється прийом, зберігання і відпуск пального для автотранспорту, а саме: бензину та дизельного пального, скрапленого вуглеводного газу (СВГ). Планований річний обсяг реалізації пального становить: бензину - 2000 м³, дизельного пального - 1500 м³, СВГ - 800 м³. Зберігання РМП здійснюється у підземних резервуарах: 4 од. ємністю 25 м³ кожний; СВГ - наземний резервуар ємністю 10 м³. Відпуск РМП здійснюється через ПРК - 4 од. В якості резервного джерела електропостачання передбачений дизельний генератор.

Відомості щодо видів та обсягів викидів: оксид вуглецю - 0,00167 т/рік; оксиди азоту (у перерахунок на діоксид азоту [NO+NO₂]) - 0,00648 т/рік; речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом - 0,000550 т/рік; метан - 0,00004000 т/рік; вуглецю діоксид - 1,585 т/рік; азоту (1) оксид [N₂O] - 0,0001 т/рік; сірки діоксид - 0,0000400 т/рік; неметанові леткі органічні сполуки (НМЛОС) - 1,189 т/рік, а саме: *вуглеводні насичені C12-C19 (розчинник РПК-26511 і ін.) у перерахунок на сумарний органічний вуглець - 0,0465 т/рік, бензин (нафтовий, малосірчистий - у перерахунок на вуглець) - 0,728 т/рік, пропан - 0,165 т/рік, бутан - 0,249 т/рік.*

Заходи щодо впровадження найкращих існуючих технологій виробництва: АЗС не має виробництв технологічного устаткування, на яких повинні впроваджуватися найкращі доступні технології та методи керування. Перелік заходів щодо скорочення викидів: не передбачаються, відсутні перевищення встановлених нормативів граничнодопустимих викидів. Дотримання виконання природоохоронних заходів щодо скорочення викидів: не передбачено. Відповідність пропозицій щодо дозволених обсягів викидів законодавству: пропозиції щодо дозволених обсягів викидів відповідають чинному законодавству; для речовин, на які не встановлені нормативи граничнодопустимих викидів відповідно до законодавства, встановлюються величини масової витрати.

Адреса Черкаської обласної військової адміністрації, до якої можуть надсилатися зауваження та пропозиції громадськості щодо дозволу на викиди: 18001, Черкаська обл., м. Черкаси, бульв. Шевченка, 185, тел. (0472)37-29-15, 33-73-13, 37-22-49, e-mail srzg@ck.gov.ua.

Строки подання зауважень та пропозицій: протягом 30 календарних днів з дня публікації повідомлення про намір отримати дозвіл на викиди. №219.

РЯДКИ ВДЯЧНОСТІ

16 серпня пішов із життя наш найтурботливіший, наймудріший і найкращий чоловік, тато, дідусь, наш рідненький **Юрій Якович ЗУБЕНКО**

с-ще Чорнобай

Вогонь життя раптово згас і серце перестало битись. То був найстрашніший день для нас і ми не можемо з цим змиритись. Не заросте ніколи та стежина, що провела тебе в останню путь. Похилився зажурена калина і щирим словом люди пом'януть. Світла і вічна пам'ять тобі, наш рідненький. Ти для нас був цілим світом, твого тепла і турботи вистачало на всіх, хто був поруч із тобою. Ти назавжди у наших серцях і серцях тих, хто тебе знав, любив і поважав.

У ці страшні дні, коли горе розірвало наше серце навіл, і, здається, весь світ померк і почорнів, нам на допомогу прийшли добрі люди. Нам підтримали добрими словами, щирими співчуттями, допомогли морально і матеріально.

Сердечна подяка і низький уклін за допомогу в похованні Юрія Яковича, за те, що достойно провели його у останню дорогу до місця вічного спочинку, сусідам, родичам, сватам, знайомим, кумам, друзям. Щиро дякуємо вам за підтримку у цей скорботний час. Хай Бог оберігає вас і ваші сім'ї і посилає міцного здоров'я і довгих літ життя. Спасибі, що були з нами, дякуємо за підтримку. Хай Матір Божа оберігає вас щодня і щохвилини.

У вічній скорботі дружина, діти, внуки, рідні, свати. №219

ВОНИ ПІШЛИ ЗА МЕЖУ ВІЧНОСТІ

18.08 - Марія Григорівна КОСТЕНКО, 1946 р.н., с. Степове.

22.08 - Ірина Іванівна ЩЕРБАНЬ, 1977 р.н., с-ще Чорнобай.

24.08 - Марія Павлівна ТАРАНУХА, 1938 р.н., с. Вереміївка.

26.08 - Олександра Антонівна ЗОБЕНЬКО, 1937 р.н., с. Тимченки.

26.08 - Тетяна Яківна ІВАНОВА, 1939 р.н., с. Мельники.

27.08 - Василь Миколайович МАНАМСА, 1956 р.н., с. Новий Коврай.

29.08 - Олександр Антонович ГОЛОВЧЕНКО, 1952 р.н., с. Придніпровське.

За інформацією відділу «ЦНАП» виконавчого комітету Чорнобаївської селищної ради та відділу ЦНАП виконавчого комітету Іркліївської сільської ради.

**ПРОХАННЯ ПОДАВАТИ ОГОЛОШЕННЯ
ТА ВІТАННЯ НЕ ПІЗНІШЕ,
НІЖ ЗА ТИЖДЕНЬ ДО ВИХОДУ
ПОТРІБНОГО ВАМ НОМЕРА ГАЗЕТИ**

НА ЗАМІТКУ

ПІДЖИВЛЕННЯ РОСЛИН БУР'ЯНАМИ

Бур'яни можуть бути корисними для підживлення рослин. Настій з бур'янів, також відомий як «зелене добриво», є ефективним і натуральним способом збагатити ґрунт поживними речовинами. Для приготування такого добрива, бур'яни (або їх суміш) заливають водою, настоюють, а потім використовують для поливу або обприскування рослин.

ЯК ПРИГОТУВАТИ НАСТІЙ З БУР'ЯНІВ

- Збір: зберіть різноманітні бур'яни, скошену траву, бадилля, або інші зелені частини рослин.
- Подрібнення: подрібніть рослини, щоб вони швидше розклалися.
- Заповнення ємності: наповніть велику ємність (наприклад, відро або бочку) подрібненими рослинами на 2/3 об'єму.
- Заливка водою: залийте рослини водою так, щоб залишилось 5-7 см вільного місця для бродіння.
- Настоювання: накрийте ємність кришкою з отвором для вентиляції та залиште настоюватися на 1-2 тижні, періодично перемішуючи.
- Проціджування: після того, як суміш перебродить, процідіть її через марлю.
- Розведення: розведіть настій водою у пропорції 1:10 (або за потреби, див. поради нижче).
- Використання: полив рослин під корінь або обприскування листя.

ПОРАДИ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ

Для посилення бродіння можна додати джерело азоту, наприклад, карбамід (сечовину), гуматне добриво.

Для підвищення поживності можна додати суперфосфат (50-60 г на 10 л настою).

Настій можна використовувати для поливу та обприскування різних культур, включаючи овочі, ягоди, плодові дерева та кущі.

Рекомендовані норми внесення настою: для молодих дерев та кущів - 5-10 л на рослину, для овочів - 10 л на 1 м² грядки, для дорослих дерев - від 50 до 100 л.

Не рекомендується використовувати для рослин, які віддають перевагу кислому ґрунту, таких як редиска, кавуни, лохина, рододендрони, троянди, гортензії та хвойні.

**ПЕРЕВАГИ ВИКОРИСТАННЯ
НАСТОЮ З БУР'ЯНІВ**

Екологічно чисте добриво, без хімікатів. Містить багато корисних речовин, таких як калій, азот, органічні кислоти, антибіотики.

Сприяє росту рослин, зміцнює імунітет, захищає від хвороб, прискорює дозрівання та збільшує врожайність.

Економічний спосіб підживлення. Настоем з бур'янів можна також обприскувати листя рослин як біостимулятор.

Для приготування настою можна використовувати різні види бур'янів, наприклад, кульбабу, мокрець, кропиву та інші.

Добриво з бур'янів - це чудова альтернатива хімічним добривам, що допоможе вам отримати багатий урожай здорових рослин.

Народний аматорський хоровий колектив ветеранів праці «Житоград» Чорнобаївського селищного будинку культури щиро вітає учасницю хору, чарівну жінку, вірну подругу

**Людмилу
Іванівну
ПОНОМАРЕНКО**

з ювілеєм —
**70-річчям від дня
народження, яке вона
відсвяткує 8 вересня.**

*Ми зичим міцного
здоров'я і довгих літ.
У щасті і в достатку
мирно жити. Хай буде*

70

*щедрим і ласкавим світ. І хай
зоря надії завжди світить.
Хай сонце усміхається згори.
Ви вже пройшли свої дороги
трудні. Було всього, та що
ї не говори, живіть і радуйтеся у свята
і у будні.*

*Бажаєм Вам квітів та мирного неба,
удачі й здоров'я ще більше, ніж треба.
Хай доля Вам щастя багато дає, зозуля
сто років життя накує. Хай справдяться
мрії, здійсняться дива, хай кругом від
радості йде голова, достатку — у будні, в
свята — подарунків, гарних подій, доброти,
поцілунків! З ювілеєм!*

№221.

НА ЗАМІТКУ

НАСТІЙ ІЗ ПАСИНКІВ ТОМАТІВ ДЛЯ БОРОТЬБИ ЗІ ШКІДНИКАМИ РОСЛИН

Замість того, щоб викидати бадилля томатів, можна приготувати з нього відвар для боротьби зі шкідниками рослин.

Листя та стебла томатів містять соланін — отруйний алкалоїд, який ефективно відлякує коларадських жуків, попелиці, білокрилку та інших шкідників. Щоб приготувати натуральний інсектицид, використовуйте тільки здорове бадилля без ознак захворювань.

Ось покроковий процес:

- Візьміть 1 кг подрібненого бадилля томатів (листя та стебла). Залейте її 5 л окропу та залиште на кілька годин, краще на ніч.

- Після цього процідіть настій, розбавте чистою водою в пропорції 1:5 і додайте 50 мл рідкого мила для кращого прилипання до листя. Отриманим розчином можна обприскувати рослини кожні 7–10 днів.

Соланін руйнується під впливом світла, дощу чи роси, тому обробки потрібно повторювати регулярно. Кількість обприскувань не обмежена, що робить цей метод безпечним та універсальним для боротьби зі шкідниками.

Цей спосіб не тільки допомагає захистити ваш город, але й дозволяє заощаджувати на купівлі хімічних інсектицидів. Крім того, використання відвару з бадилля томатів — це екологічний підхід, який підтримує здоров'я ґрунту та рослин.

НАМ ПИШУТЬ

НЕЗАБУДКА

Вже вкотре тітка Тетяна вибігла за ворота виглядати сина Миколу. Він мав прибути зі служби в армії. І її можна було зрозуміти: він був єдиною надією й кровинкою. Мати не раз показувала сусідці фотографію Миколи — ставного, чорнявого і дужого юнака в морській формі.

Одного дня Микола приїхав. Тітка Тетяна заглянула його у вікно: схвильовано вибігла з хати. Назустріч поспішав син, а за ним, боязко і невпевнено ступаючи і ховаючись за спину юнака, ішла молоденька дівчина. Мати кинулась до сина, обнімала, цілувала. А він, відступивши, мовив:

— Мамо, ви вже як хочете, хоч сердіться, хоч ні, але це моя дружина Регіна, — і взяв за руку дівчину, підвів ближче.

— Дружина! — не приховуючи невдоволення, зітхнула тітка Тетяна. — А чому ж не написав, не сповістив? — тихо промовила.

Регіна дивилася на незнайому їй жінку великими здивованими очима, а та, в свою чергу, з голови до ніг оглядала небажану їй другу половинку свого сина, що стояла, знітившись, у старенькому плащі і білій беретці. Дівчина пригорнулася до Миколи, а він, обнявши її за тендітні плечі, промовив:

— Незабудко, не бійся, ніхто тебе не скривдить. Я поруч з тобою.

В тітки Тетяни по тілу пробіг холод. Щось вороже і важке підступило до горла. А згодом мовила:

— Господи, як же я тебе, синочку, чекала, — вже не впізнаючи свого голосу, сказала вона. І запросила обох до хати.

Важкі були перші роки спільного життя. Регіна постійно відчувала неприязнь свекрухи. Боліло в неї серце від туги, адже далеко в Прибалтиці була її рідня. А в цьому селі почувалася чужою для всіх. Не раз чула, як свекруха скаржилася на неї сусідці. То не так город прополе, то ще щось не так зробить.

— Та ні батька, ні матері, — сплескувала руками тітка Тетяна.

Регіна чула ці розмови, але вперто мовчала. Лише вечорами, коли Микола повертався з далеких рейсів, вона пригорталася до чоловіка і промовляла:

— Ненавидить мене твоя мати, любий.

Микола на те відказував:

— Навіщо тобі зорі, Регіно, якби місяць світив. Та й квартиру маємо незабаром отримати, моя Незабудко...

Маленькому Сергійкові вже було три роки, але життя для Регіни не покращало. Свекруха завжди старалась вколоти невистуку гострим слівцем. А Миколі майже щодня виказувала:

— Скільки дівчат в селі вродилих та з приданим, а ти привіз тхозна звідки голу й босу.

Того осіннього ранку ніхто не чекав біди. Микола, як завжди, поїхав у відрядження на декілька днів. Регіна й свекруха були вдома. Та ось двері будинку відчинив дільничний міліціонер. Молода жінка відчула щось недобре в його візиті. А з тим почула:

— Ваш син і чоловік загинули в автомобільній катастрофі...

Після перенесеного горя змарніла Регіна, а тітка Тетяна злягла і декілька днів не піднімалася зовсім. Не їла, не пила, тільки слюзи котились по щоках. А одного разу поклікала Регіну і вперше назвала її по імені:

— Регіно, дитино, — мовила свекруха. — Ти молада і ще знайдеш своє щастя. Іди і залиш мене, я буду помирати тут сама.

А потім поглядила голівку внука Сергійка. Регіна до болю прикусила губи. Їй теж було важко. Вона втратила перше й останнє кохання...

Регіна сіла поруч біля ліжка свекрухи.

— Мамо, — мовила вона. — Мені немає куди їхати. Та й навіщо? Ми з Сергійком залишаємося разом з вами назавжди...

Тітка Тетяна взяла тендітну руку невістки. Притулила її до своїх губ і поцілувала.

— Пробач мені, дочко, — стиха промовила, — пробач, моя Незабудко...

Лідія ПРЯДКА-ТОМЕНКО.

с. Малі Канівці.

ЖИТТЄВІ ІСТОРІЇ

Дід Петро любив вишукувати у себе всілякі захворювання. То у нього серцевий напад, то гострий біль у животі, то алергія, то все тіло болить...

Ідеально було б, якби, він захворів на щось невиліковне. А якщо вже й на виліковне, то щоб процес лікування тривав надзвичайно довго. Щоб немічного Петра оточили турботою сусіди, знайомі, сільська еліта, з якою, до речі, дід не одне десятиріччя прагнув встановити тісні зв'язки.

Одного погожого дня сивочолого Петра запросили до клубу на звіт сільського голови. І хоча дідові не хотілося слухати про діяльність виконавчих органів, але нагодою піддобритися до керівництва гріх було не скористатися. Тож узяв він дубовий ціпок та й подався до клубу.

— О, погляньте: дід Петро ожив! — дивувалися перехожі.

— Зібрання села — це для мене святе, — поважно відповідав старий.

— Це ж скільки сили треба мати, щоб дістатися до центру села — перейти з лівого на правий берег, — іронічно перемовлялися селяни.

Та Петро давно не зважав на такі насмішки. Аж тут, як манна небесна, — голова сільської ради автійкою.

— Петре Тимофійовичу, сідайте, підвезу, — запропонував.

Дід любенько сів та й одразу заходився торохтіти про наболіле. Ще й пустив гірку слюзу. Мовляв, зроду-віку самісінкий, із цілим букетом болячок, нікому й кухоль води подати.

І хоча 75-річний Петро справді був свий, з порораним зморшками обличчям, однак у його вицвілих очах завжди грали бісики, немовби він щомиті готовий був щось утнути.

— Доглянути мене, немічного, нема кому, поговорити мені ні з ким, підлогу у хаті не могу помити. Словом, рук жіночих не вистачає. За що ж така кара?! — заривав.

Сільський голова з розумінням кивав, а потім поквалливо сказав:

— Буде вам доглядальниця! Доручу цю справу Євдокії Захарівні. Вона вже п'ятий рік удова. Та й живе неподалік од вас.

— Хто? Дуська? Те опудало городне?! — дід аж засичав. — Щоб її ноги у моїм дворі не було! Її гуси вже вкотре під моїм парканом барвінок вищипали, клятий Дуньчин онук персики з мого саду краде. А її пес постійно гавкає, вночі спати не дає, — розійшовся старий. — Не життя, а мука! Бачить Бог, не витримає моє серце...

Голова сільради все те слухав і розумів, що причина такої поведінки діда Петра — у давньому невзаємному коханні до Євдокії Захарівні.

То були сімдесяті роки. Наприкінці жовтня сіль-

ПЕРСИКОВЕ ВАРЕННЯ

ська фельдшерка Євдокія Захарівна Кваша святкувала день народження. Вдень скромно посиділи з колегами, а на вечір запросила рідних та близьких додому. З такої нагоди зарізали поросю. Петра Тимофійовича теж покликали на святкування: шанований друг сім'ї, сусід. Коли вже перешили декілька чарок, хтось запропонував потанцювати, щоб з'їдене «втрамбувати». Галантний Петро Тимофійович запросив до танцю винуватицю свята. Він уже давно залицявся до неї, але марно.

— От коли дістанеш мені персикове варення, тоді й стану твоєю, — примхливо сказала кучерява Дуся.

— Для тебе — хоч зірку з неба, — відповів Петро, а сам розгубився, адже такого екзотичного фрукта ніколи не бачив.

Додому повернувся пригнічений. Усю ніч міркував, яким же іншим способом завоювати гарненьку фельдшерку. А зранку серце прихопило, аж мусив через прочинене вікно покликати її, адже на Дусиних плечах — турбота про здоров'я селян.

Отоді у Петра з'явилася пристрась до всіляких хвороб — лиш би якнайбільше часу проводити з Дусею. Як мала дитина, радів кожній зустрічі. Коли ж дізнався, що Євдокія виходить заміж, і справді зліг.

Жінка нічого не розуміла: наче й ефективні ліки прописує, а все марно, пацієнт ніяк не одужує. Та минав час, із досвідом з'явилися кмітливості, мудрість, винахідливість. І якось Євдокія Захарівна вирішила схитрувати, принісши одного прекрасного дня своєму горе-пацієнту «ліки від усіх хвороб». Мовляв, знайомий медик-емігрант надіслав. Ароматна солодка маса так припала до смаку Петрові, що той геть забув про свою вдавну неміч. Наминав так, що аж за вухами лящало.

— Як же називається цей таємничий еліксир? — знічев'я запитав Петро.

— Персикове варення, — усміхнулася Євдокія Захарівна.

— Те саме, яке ти тоді забажала? — здивовано запитав.

— Пожартувала я тоді, Петре. Знала, що не дістанеш, — мовила вінно, бо тільки тепер зрозуміла, як чоловік побивався.

Відтоді й не розмовляють. Петро згодом навіть персикове дерево посадив, бо дуже вже засмакував йому той південний плід. Євдокія Захарівна потай переїмалася долею постарілого залицяльника. Навіть свого собаку біля дороги прив'язала, щоб персикове дерево пильнував. Бо діти і вдень, як та саранча, могли обнести недостиглі плоди. Але дід того наче не помічав, а за першої ж нагоди нарікав на свою «лиху» сусідку. І хоч як намагався сільський голова знайти для примхливого старого доглядальницю, все марно. Бо захворів дід Петро на невиліковну недугу, яку називають невзаємним коханням...

Лідія РАКОВА.

Сайт «Уют».

ПРИТЧА

ЛЮБОВ МАТЕРІ

Матері поставили незвичайне питання:

— Кого Ви любите найбільше зі своїх діточок? Мати, ні секунди не сумніваючись, відповіла:

— Люблю найменшого, поки він не стане дорослішим! Хворого, поки він не вилікується! Того, хто покинув рідну домівку, доки він не повернеться! Я люблю кожного, доки ще жива! Люблю своїх матерів і батьків!

НАШЕ СЛОВО

ЗАСНОВНИК:
ТОВ «ГАЗЕТА НАШЕ СЛОВО».

Директор ТОВ та головний редактор

ЧМИХАЛО Інна Анатоліївна.

Ідентифікатор медіа в Реєстрі суб'єктів у сфері медіа — R30-04280.

Передплатний індекс — 33538

Адреса редакції: вул. Центральна, 211,

с-ще Чорнобай Черкаської області, 19901.

Тел.: (066)304-97-24, (04739)2-20-77.

print1932@ukr.net

9 786177 230433

Друк — офсетний. Обсяг — 2 др. арк. Т. 1190. З. 20251642

Віддруковано у Чорнобаївському комунальному поліграфічному підприємстві: вул. Центральна, 211,

с-ще Чорнобай, 19901. Директор КПП — СЕРГЕЄВ В.А.

Газета заснована 12 лютого 1994

року трудовим колективом Чорно-

баївського комунального полігра-

фічного підприємства за ініціативи

директора КПП Корнієнка В.А.

Друк — офсетний. Обсяг — 2 др. арк. Т. 1190. З. 20251642

Віддруковано у Чорнобаївському комунальному

поліграфічному підприємстві: вул. Центральна, 211,

с-ще Чорнобай, 19901. Директор КПП — СЕРГЕЄВ В.А.

Рукописи та фотознімки не рецензуються

і не повертаються. *Думка автора не завжди

співпадає з точкою зору редакції. *Автор та ре-

кламодавець несуть повну відповідальність як за

достовірність свого матеріалу, так і за рекламну

інформацію. Листування з читачами — лише

на сторінках тижневика. Редакція має право

відхиляти, редагувати і скорочувати матері-

али. Реклама, платні матеріали друкуються з

позначкою №. У випуску використані матеріали

Інтернет-видань. За доставку відповідає пошта.